

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Geografické aspekty lokalizace skautských
tábořišť**

Geographical aspects of the location of scout camps

Sára Mészárosová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Geografické aspekty lokalizace skautských tábořišť

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 21. 4. 2022

v. r. Sára Mészárosová

Poděkování

Na prvním místě bych chtěla poděkovat panu RNDr. Janu Koppovi, Ph.D. za jeho rady, trpělivost a odborné vedení při psaní této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem zástupcům z vybraných skautských oddílů, kteří mi byli ochotni věnovat svůj čas a informace. Zároveň bych chtěla poděkovat mým nejbližším, kteří po celou dobu stáli při mně a při psaní práce mi poskytovali oporu a celou dobu mě podporovali.

Obsah

Úvod	7
Cíle práce	8
1 Teoretická část	9
1.1 Historie skautingu	9
1.1.1 První skautský tábor na světě.....	10
1.1.2 Skauting v Československu	11
1.1.3 Počátky „divokého skautingu“	13
1.1.4 Historie skautingu v Plzeňském kraji	13
1.1.5 Současný skauting v Plzeňském kraji.....	17
1.2 Vzdělávací kurzy a akce určené pro skauty	20
1.3 Poslání skautingu	21
1.4 Vztah skautů k přírodě	22
1.5 Pobyt skautů v přírodě jako specifická forma cestovního ruchu	23
1.6 Charakteristika Plzeňského kraje dle specifických forem cestovního ruchu	27
1.7 Faktory cestovního ruchu.....	30
1.7.1 Faktory ovlivňující skautská tábořiště	31
1.8 Bližší pohled na vybrané faktory ovlivňující skautské táboření	32
1.8.1 Hydrologické faktory a s nimi spojené výhody	32
1.8.2 Hydrologické faktory a s nimi spojené nevýhody	33
1.8.3 Klimatické faktory	34
1.8.4 Význam lesa v blízkosti tábořiště	35
1.8.5 Rizika spojená s pobytem v přírodě.....	37
2 Praktická část.....	39
2.1 Metodika	39
2.2 Prezentace výsledků	40
2.2.1 Základní informace o oddílech zařazených do výzkumu	40
2.2.2 Charakteristika tábořiště a jeho okolí	41
2.2.3 Vlastnictví pozemku tábořiště	50
2.2.4 Dostupnost služeb	51
2.3 Zobrazení umístění tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje	55
2.4 Diskuse výsledků	59
Závěr	61
Seznam použitých zdrojů	63

Seznam tabulek.....	66
Seznam obrázků	67
Seznam příloh	68
Přílohy	69
Abstrakt.....	76
Abstract.....	77

Úvod

Tato bakalářská práce pojednává o geografických aspektech, které ovlivňují umístění skautských tábořišť v Plzeňském kraji. Toto téma jsem si zvolila, protože jsem již od dětství členkou skautského dívčího oddílu Bílá stopa a skautská tematika je mi velice blízká. Ke skautingu mě přivedla má rodina, konkrétně moje maminka a teta. Maminka jezdila na tábor celé své mládí, teta byla jednou z vedoucích oddílů v Dobřanech, kde jsem vyrůstala. Letních skautských táborů jsem se účastnila ještě předtím, než jsem byla přijata jako oficiální členka oddílu. To se stalo, když jsem dovršila šesti let a začala jsem chodit do školy. Na táboře jsem poté složila slib světlušek a stala se malou světluškou. O pár let později jsem složila skautský slib a z malé světlušky jsem se stala velkou skautkou. Od patnácti let patřím do roverského kmene a v současnosti jsem rangers, tedy mladší vedoucí oddílu. Na táboře se aktivně podílím na přípravě a také samotné realizaci programu pro děti. Zážitky, které jsem díky skautingu získala, mi zůstanou v srdci již navždy a zároveň přátelství, která jsem navázala, jsou dle mého názoru napořád.

V teoretické části práce se zabývám faktory, které skautské táboření ovlivňují. Posuzuji skauting jako specifickou formu cestovního ruchu. Snažím se vysvětlit vazby k historii jak ve světě, tak u nás na území dnešního Plzeňského kraje. Dále vysvětluji vazby k legislativě a hlavně geografii cestovního ruchu. Také se věnuji poslání skautingu či vztahu skautů k přírodě.

V praktické části se věnuji faktorům, které ovlivňují výběr místa pro zvolení skautského tábořiště. K výzkumu používám dotazníkové šetření a mými respondenty jsou skautské oddíly z Plzeňského kraje. V Plzeňském kraji se nachází 26 středisek, pod kterými je 125 skautských oddílů. Ne všechny oddíly však mají svůj tábor, protože jezdí s mladšími účastníky jako vedoucí. Jedná se například o oddíly roverů, rangers či old skautů. Zároveň většinou platí, že oddíly, které jsou z jednoho střediska, jezdí na jedno tábořiště v různých turnusech.

Cíle práce

Pro vypracování mé bakalářské práce jsem se rozhodla zaměřit na skautské oddíly, které působí na území Plzeňského kraje. Právě pro toto území jsem se rozhodla, protože jsem sama členkou skautského oddílu, který se v tomto kraji nachází.

Budu zkoumat jejich tábořiště z hlediska lokalizačních faktorů. Chtěla bych zjistit, které jsou pro oddíly při výběru místa táboření důležité a které naopak nehrají tak důležitou roli.

Cíle práce jsou:

- 1) diskutovat pobyt skautů v přírodě jako specifickou formu cestovního ruchu;
- 2) zjistit, na základě jakých geografických aspektů si skautské oddíly volí místo pro své tábořiště;
- 3) porovnat geografické polohy jednotlivých tábořišť a vyhodnotit, jakou mají polohu z hlediska krajině-ekologického.

1 Teoretická část

1.1 Historie skautingu

Na začátek mé práce zařazuji informace o historii skautingu, protože si myslím, že je důležité vědět, jak celé toto hnutí vzniklo a jakým strastem muselo čelit. Zároveň to může pomoci k pochopení motivů výběru lokalit určené pro táboření.

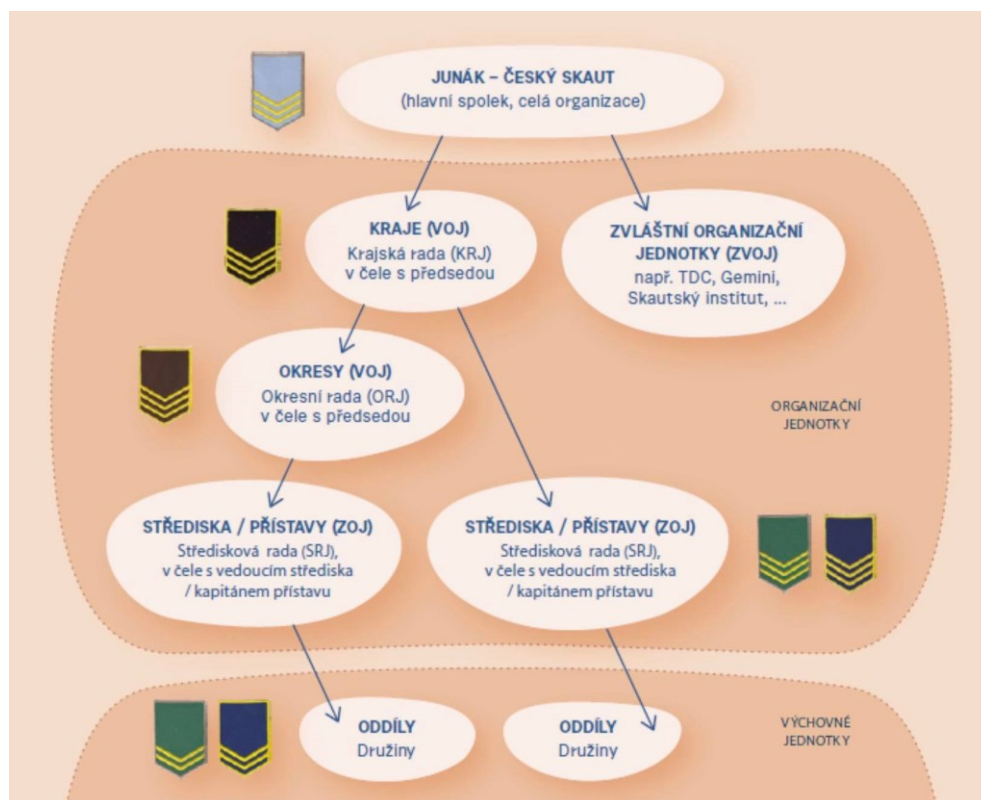
Skauting není hnutím, které by se týkalo pouze území České republiky, ale je rozšířeno celosvětově. Nebylo tomu tak však ihned od samého počátku. Skauting jako takový vznikl roku 1907 v Anglii. Původně se tedy nacházel jen na území Velké Británie a byl označován jako britský skauting. Skauting ve světovém měřítku vznikl až o 13 let později – v roce 1920 (Vallory i Subirà, 2016, s. 17). Jeho zakladatelem je britský generál Robert Baden-Powell. Historii skautského hnutí je vhodné rozdělit do tří etap. První etapou je sled nápadů a událostí, na základě kterých napsal R. Baden-Powell knížku s názvem Skauting pro chlapce (v originálním znění Scouting for Boys). Druhá etapa začala po vydání knihy Skauting pro chlapce. V této etapě, konkrétně roku 1909 byla založena první skautská organizace s názvem Boy Scouts Association. O rok později, tedy 1910 byla založena první dívčí skautská organizace, která nesla název Girl Guides Association. Druhá etapa trvala delší dobu a přinesla postupný rozvoj světového skautingu; zároveň také došlo k posílení vztahů s ostatními výchovnými hnutími. K tomu všemu přispělo již dříve zmíněné založení dvou skautských organizací, vývoj a také dozrání jednotlivých hodnotových diskusí. Poslední (třetí) etapa již vytvořila mezinárodní a hodnotový základ celého skautského hnutí. Je datována od konce první světové války až do roku 1920, kdy byla založena organizace Boy Scouts International Bureau (Mezinárodní skautská kancelář); postupem času byla tato organizace přeměněna na World Organization of the Scout Movement neboli WOSM (Světovou organizaci skautského hnutí). Roku 1928 pak byla založena World Association of Girl Guides and Girl Scouts neboli WAGGGS; Světová organizace skautek (Vallory i Subirà, 2016, s. 18). Skautská střediska už v té době byla zakládána a lokalizována ve větších městech, avšak pro svoji další činnost jako jsou například schůzky, výpravy a táboření, využívaly místa v přírodě.

Určitě zde nesmím opomenout zástupce z České republiky. V České republice existuje spolek Junák – český skaut, což je v současné době nejvýznamnější organizace českého skautingu. Tento spolek je součástí Světové asociace skautek (WAGGGS) a Světové

organizace skautského hnutí (WOSM). Roku 2015 byl tento spolek přejmenován. Dříve nesl název Junák – svaz skautů a skautek ČR.

Junák – český skaut je dále hierarchicky rozdělen na menší jednotky. Jedná se o organizační a výchovné jednotky.

Obr. č. 1: Organizační struktura Junáka

Zdroj: Junák – český skaut (2021a)

1.1.1 První skautský tábor na světě

První skautský tábor světa proběhl roku 1907 na ostrově Brownsea a vedl ho Robert Baden-Powell. Ostrov Brownsea je největší ostrov z osmi ostrovů, které leží v zálivu nedaleko města Poole ve Velké Británii. Jedná se o poměrně pustý ostrov, na kterém bylo vybudováno opevnění, které sloužilo za období občanské války v Anglii parlamentním vojskům. Díky tomu byl ostrov ideálním místem pro Powellovo úmysly. Již v této době se ukázalo, že je odlehlé místo pro skauty důležité, tento faktor přetrval i do současnosti; o tom ale budu psát v dalších částech práce. V dnešní době zmíněné tábořiště i nadále existuje a je pojmenováno Baden Powell Outdoor Centre.

Zmíněného roku 1907 si R. B. Powell vybral 20 dětí (konkrétně chlapců), které pocházely z různých sociálních poměrů. Již dříve Powell chlapce učil umění plížení a také to, aby

se uměli velmi dobře vyznat v přírodě. Chlapci byli velmi bystří a mohli tak fungovat jako spojky mezi jednotlivými vojenskými důstojníky a pomáhali doručovat tajné zprávy.

Na ostrově Brownsea spolu vybraní chlapci spolupracovali ve skupinách, do kterých byli rozřazeni (šlo o 4 skupinky po 5 členech). Každá ze skupinek obsahovala jednoho staršího a zkušenějšího člena. Jejich úkolem bylo, aby si sami dokázali obstarat jídlo, museli si sami uvařit. Zároveň hráli různé hry a také se učili různým dovednostem. Po večerech jim Robert Baden-Powell vyprávěl napínavé a exotické historky.

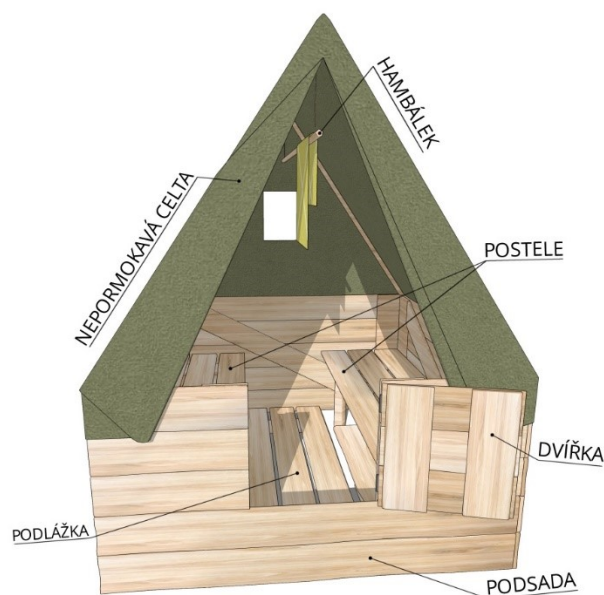
I děvčata začala toužit po tom, aby se staly skautkami. Proto se k Robertu Baden-Powellovi a k jeho práci přidala jeho sestra Agnes a manželka Olave. Díky těmto dvěma ženám, začaly vznikat první dívčí skautské oddíly na světě.

1.1.2 Skauting v Československu

Roku 1911 odjel do Anglie profesor Antonín Benjamin Svojsík s cílem poznat zdejší skauty a jejich oddíly. O rok později vydal knihu s názvem Základy junáctví, se kterou mu pomáhali tehdejší představitelé vědy a kultury. V červenci roku 1912 vznikl první chlapecký skautský tábor na našem území; nacházel se kousek od hradu Lipnice. O rok později se na tábořišti začaly stavět první stany s podsadou, které se staly světovým unikátem. Podsadové stany jsou i v dnešní době využívány pouze českými skauty, jinde ve světě je při táboření nepoužívají. Na jamboree, což je celosvětová akce, na které se sjíždějí skauti a skautky z celého světa, je tento typ stanů prezentován ostatním skautům světa například pomocí virtuální reality, ve které si podsadové stany mohou prohlédnout. Skauty z jiných zemí většinou překvapuje uspořádanost podsadových stanů v českých tábořištích. Oni prý většinou vybírají místa táboření a umístění stanů nahodile, kde se jim zrovna líbí, ke spánku využívají obyčejné kempovací stany (Kuklová, 2019).

Výhodou stanů s podsadou je jejich pevná konstrukce s nepromokavou plachtou a také umístění postele, která je připevněna nad zemí. Účastníci tábora tedy nemusejí nocovat na holé zemi. Nevýhoda takového typu ubytování je problém se skladováním podsad a plachet, které je potřeba po konci tábora někam umístit. Také není úplně jednoduché a rychlé takovéto stany sestavit dohromady. Proto je potřeba s tímto počítat a pro přípravu tábořiště si vyhradit více času.

Obr. č. 2: Zobrazení a popis jednotlivých částí podsadového stanu

Zdroj: Česká tábornická unie (2021)

Skauting byl ze začátku pouze pro chlapce, ale postupem času se k nim přidaly i dívky. O to se postaraly dvě dámy, Anna Berkovcová a Vlasta Štěpánová, které založily první dívčí skautskou družinu Sasanek a roku 1915 uspořádaly první dívčí tábor, který se konal nedaleko Živohoště v blízkosti samoty Nouze. Zmíněné místo již v dnešní době není možné najít, protože bylo zaplaveno přehradou Slapy (Šantora a kol., 2012, s. 55).

Na podobu českého skautingu měly vliv i myšlenky Ernesta Thompsona Setona. E. T. Seton byl zakladatelem Woodcrafterského hnutí. Jednalo se o výchovné hnutí, které učilo chlapce dovednostem zálesáctví.

Skauting v Československu má za sebou poměrně krušnou minulost. V Západních zemích se mohl bez problémů rozvíjet dál, ale na našem území tomu tak bohužel nebylo. Toto hnutí a jeho činnost bylo několikrát zakázáno. Mohl za to určitě fakt, že jsou skauti zastánci cti, svobody a dalších hodnot, které se nelíbily totalitním režimům, které naši zemi v minulosti ovládaly. Poprvé hnutí zakázali nacisté, zákaz trval 5 let (1940 – 1945). Další zákaz byl již delší, pouze s velmi malou pauzou. Komunisté nepovolili činnost hnutí v rozmezí let 1950 – 1989 (pouze mezi roky 1968 – 1970 byl Junák na krátko chvíli obnoven). Skauting i přes jeho zákaz fungoval dál, avšak jeho členové byli nuceni činnost tajit a schovávali se pod jiné organizace (pionýr, tělovýchovnou jednotu apod.). Ne všem se činnost povedlo utajit a byli kvůli tomu zavíráni do pracovních táborů a žalářů; někteří

z nich za to zaplatilo svým životem (Junák – český skaut, okres Brno-město, 2017). Nepřerušovaného a demokratického vývoje se skauting dočkal až po sametové revoluci. V ten moment se členové začali snažit o to, aby dohnali skauting zbytku světa, který se mohl téměř celé století rozvíjet dál. To se povedlo a v roce 2022 dosáhla tato organizace k dosud nejvyššímu počtu členů a to 73 315 skautů a skautek po celé České republice, tím ji řadíme i mezi největší a nejvýznamnější organizaci sdružující děti a mládež v České republice (Junák – český skaut, 2022).

I v současné době se děti těší na závěr školního roku, kdy vrcholí nejen program na pravidelných skautských schůzkách, ale i samotné přípravy na letní tábory. Každoročně si několik desítek tisíc dětí balí svá zavazadla a odjíždí si užít léto na skautská tábořiště. V roce 2020 bylo uspořádáno v České republice 1 089 táborů, které byly vedeny Junákem, z toho 66 táborů bylo pořádáno na území Plzeňského kraje. Junák se tak řadí mezi největší pořadatele táborů pro děti a mládež (Junák – český skaut, 2021c). V Plzeňském kraji je pořádáno i mnoho jiných táborů, které nejsou pod záštitou Junáka. Jedná se například o tábory pionýrské, koňské, airsoftové, rybářské, vodácké nebo tělovýchovné. Každý z pořadatelů tábora má různá kritéria na to, kam své tábořiště umístí. Pro skautské tábory jsou důležitější jiné požadavky než například pro koňské tábory.

1.1.3 Počátky „divokého skautingu“

Divoký skauting nebo také jinými slovy zálesáctví či tramping, se na území Československa objevil krátce po konci první světové války (1918). Prvními trampy se stali starší skauti (neboli roveři či rangers), kteří sice měli úzký vztah k přírodě, ale už jim nevyhovoval pevně stanovený řád skautského hnutí. Označení tramp se zatím ještě nepoužívalo, a proto se takovými lidem říkalo divocí skauti.

V této době byla velmi oblíbenou lokalitou území Boleveckých rybníků, kde byla velmi lesnatá krajina a byla snadno přístupná pro pěší. Kromě prvních trampů zde našli jistě vyžití i skauti, kteří v té době již měli na území Plzeňska řadu příznivců. K přespávání zde trampové používali buď jednoduché prkenné přístřešky, nebo spali pod širým nebem (Vágner a kol., 2004, s. 82).

1.1.4 Historie skautingu v Plzeňském kraji

Tuto část do své práce zahrnuji, protože bych chtěla přiblížit, jak se tvořily a vyvíjely skautské oddíly na Plzeňsku.

Jak již bylo zmíněno, skauting se v Československu začal formovat díky A. B. Svojsíkovi. Na Plzeňsku se vyvíjel postupně. V Rokycanech jsou doloženy pokusy o skauting již v roce 1911. Profesor, který vyučoval na místním gymnáziu (Jan Hořejší), podnikal se svými studenty různé výlety a při nich se pokoušel zařazovat skautské prvky. Skauting se na západě Čech však zrodil v Domažlicích, kde se v prosinci 1912 uskutečnila přednáška Antonína Benjamina Svojsíka (tedy rok po pokusech rokycanského profesora). Na základě této přednášky se pak začaly objevovat první pokusy o organizaci Junáka na tamějším gymnáziu. Za zakladatele domažlického skautingu je považovaný učitel tělocviku jménem Josef Kramářik (Koura a kol., 2013, s. 4). Postupem času se začal skauting formovat i v ostatních městech a okresech Plzeňského kraje. Na Klatovsku je doložen vznik tohoto hnutí roku 1913. Stejně tak jako tomu bylo na Rokycansku a Domažlicku, i na území Klatovska vděčí za založení prvního skautského oddílu zdejšímu profesorovi, který vyučoval na střední škole; jmenoval se František Nachtmann. Co se týče vzniku skautského hnutí ve městě Plzeň, tak to dodnes není zcela jasné. Oslavy výročí vzniku, které jsou pořádány, se odvíjí od roku 1917. Existují však důkazy, že se skauting v Plzni objevil již před tímto rokem. Byl objeven zápis z roku 1915, který pochází ze schůze pražských vůdců a je v něm zmíněno, že skauti v Plzni znovu obnovují svou činnost. Z této informace je tedy patrné, že zde toto hnutí bylo formováno ještě před rokem 1917. Dalším důkazem je výroční zpráva, která pochází z roku 1913. V této zprávě sice není přímo doložena samotná existence hnutí, ale byl v ní nalezen článek, na základě kterého můžeme existenci předpokládat. Jedná se o článek, který pojednával o skautské výchově, jeho autorem byl Ferdinand Mládek. Po založení Československé republiky roku 1918 se začaly zakládat další oddíly i v ostatních částech kraje. Ke skautingu se přidala i tato města: Horažďovice, Kdyně, Mýto, Radnice, Sušice nebo například Staňkov. V průběhu období, které bylo nazýváno první republikou, se k hnutí přidala další města; Líně, Kralovice, Starý Postřekov, Štáhlavy, Zbiroh a Zbůch (Koura a kol., 2013, s. 4).

Po poměrně dlouhou dobu se nedařilo najít nějaké důkazy, které by dokládaly existenci skautingu v okrese Tachov. V okres Tachov byl v té době žilo hlavně německé obyvatelstvo. Byla však objevena velmi stručná zmínka v článku, který byl vydán v časopise jménem Skaut - junák a tato zmínka se týkala schůze tachovského skautského oddílu, která se uskutečnila v březnu roku 1930. Také bylo potvrzeno fungování skautského oddílu ve městě Stříbro; tento oddíl tehdy spadl po německou organizaci

Pfadfinderkorps St. Georg. Tato organizace ale byla spřátelena se Svojsíkovo Svazem a měli spolu dobré vztahy. Na konci třicátých let dvacátého století přišel další větší rozmach hnutí, kdy začaly vznikat nové oddíly také v menších obcích. Ke skautingu se přidaly obce Chrást, Přeštice, Stupno a Tlučná (Koura a kol., 2013, s. 4).

Existovaly ale i skautské organizace, které nepatřily přímo ke Svojsíkovo směru, který byl považovaný za hlavní. V Plzeňském kraji byly poměrně hojně zastoupeni i Skauti DTJ. Jednalo se o skauty Dělnické tělovýchovné jednoty, ta byla dělnickou obdobou tehdejšího Sokola. Tito skauti se vyskytovali například v Ejpovicích, Klabavě, Klatovech, Plzni, Rokycanech nebo třeba ve Vejprnicích. Dále jsou doloženy skautské oddíly, které patřily k Baden-Powellovým skautům. Ty bychom našli v Dobřanech, Klatovech, Plzni, Přešticích a v Rokycanech. Další organizací mimo Svojsíkův směr byli například Junáci volnosti, kteří existovali na území Kdyně, Klatov, Nýřan, Plzně, Plzeň a Staňkova. Existovali také Skauti socialistů (v Nýřanech, Plzni a Rokycanech) nebo také Spartakovi skauti práce, kteří fungovali na území Plzeň-Karlov. Mimo tyto organizace byla na území Plzeňského kraje také řada organizací židovských skautů (Koura a kol., 2013, s. 4). Koura v knize zmiňuje, že toto není úplný výčet skautských organizací, které v té době existovali, avšak zbytek se nepovedl dohledat nebo doložit. Jak jsem již zmiňovala, na podzim roku 1940 byl skauting nacisty zakázán. Některé oddíly se nově zaregistrovaly jako kluby Mladého hlasatele, avšak nemělo to dlouhého trvání, protože i tyto kluby byly zakázány, konkrétně rok po skautských organizacích, tedy roku 1941. Jiné oddíly se pokoušely pokračovat v Klubu českých turistů, někteří skauti se zapojili do domácího nebo zahraničního odboje (Koura a kol., 2013, s. 4).

Skauting byl znovu povolen až v květnu v roce 1945. Oddíly, které existovaly ještě před zákazem, znovu obnovily svou činnost; vzniklo také mnoho zcela nových oddílů. Nebylo však dostatek vhodné literatury se skautskou tematikou, kterou by se oddíly a jejich vedoucí mohly řídit. Dalším problémem byl nedostatek vůdců, kteří by byli dostatečně zkušení na to, aby mohli vést oddíl. I přes tyto faktory ale existovaly skautské oddíly téměř v každé druhé vesnici. Bylo zjištěno, že v prvních pár letech po konci války bylo mnohem více příznivců skautingu a jejich počet několikanásobně přesáhl počet skautů před válkou. V těchto letech také probíhaly oblastní lesní školy, které měl na starosti Blažej Beneš, Marie Benešová, Jan Kraus nebo třeba Karel Kulhánek. Kromě těchto zmíněných osob lesní školy vedlo i mnoho dalších činovníků. Po únoru 1948 se vše opět

začíná obracet k horšímu. Skauting po únorovém převratu sice dále nějak pokračoval a oddíly nezastavovaly svou činnost, ale postupem času docházelo k potlačování tohoto hnutí. Nejdříve svou činnost musely zastavit oddíly, které byly spojeny s náboženskou výchovou. Režimu se nelíbila ani činnost vodních skautů. Počet příznivců skautingu se začal velmi rychle ztenčovat a roku 1950 pořádalo tábory jen velmi málo oddílů. Na konci táborů, které zbývající oddíly roku 1950 uskutečnily, se loučily s tím, že je to pravděpodobně poslední tábor, který zažily a že skauting z Československa zcela vymizí. K 1. 1. 1951 byl vydán úřední zákaz provozování skautingu a tak skauti nejen v Plzeňském kraji opět museli svou činnost zastavit úplně. Stejně tak jako u prvního zákazu i tady se některé oddíly nebo jednotlivci pokoušejí pokračovat v jiných organizacích. Činovníci skautských oddílů za to ale byli stíháni. Mezi tresty za porušení zákazu jim velmi často byly uděleny i dlouhé tresty odnětí svobody (Koura a kol., 2013, s. 25).

S příchodem 60. let přišlo jisté politické uvolnění, které nastalo konkrétně ve druhé polovině. V tomto období vznikly nové oddíly, které byly skautingem buď jen inspirovány, nebo se jednalo přímo o skautské oddíly. Jejich činnost ale byla provozována skrytě, aby jim činnost nikdo nemohl zakázat. Roku 1965 vznikl nový oddíl tohoto hnutí, který se nacházel na území Holýšova a jmenoval se Volný národ (Koura a kol., 2013, s. 34). V Pačejově (v okrese Klatovy) vycházel časopis jménem Pošumavský hlasatel. Dle všeho se tento časopis velmi otevřeně hlásil k Foglarovi a jeho ideálům, které se týkaly skautingu. V roce 1968 na konci března byl zákaz provozování skautingu zrušen a oddíly tak mohly opět obnovit svou činnost a začít znovu fungovat. Netrvalo to dlouho a na území Plzeňského kraje začaly vznikat další nové oddíly. Také byly znovu pořádány lesní školy pod vedením Jana Krause. Roku 1968 byla pořádána na Šipíně, 1969 na Brčálníku a roku 1970 v Horních Lazech. V roce 1970 byly pořádány i jedny z posledních táborů, protože opět přišel zákaz a tábory nemohly být pořádány po dobu dvaceti let. Avšak jako to bylo i u předchozích zákazů, i v tomto období se některé oddíly pokoušely tajně fungovat dál (Koura a kol., 2013, s. 34). Také přicházejí tresty mířené proti skautům, ale nejsou tak přísné jako v předchozím období zákazu. I v období, kdy je skautská činnost zakázána, vzniklo pár nových oddílů, které byly založeny na woodcrafterských nebo skautských zásadách. Fungovali pod záštitou různých organizací (jako například již dříve zmíněný Klub českých turistů) a na konci 80. let pak v Plzni vytvořily uskupení jménem

Volné sdružení (Koura a kol., 2013, s. 34). Tento spolek byl pak na konci 90. let jeden z prvních, který obnovil svou činnost.

Ke konci roku 1989 bylo v prosinci veřejně oznámeno, že Junák může obnovit svou činnost. Ihned začaly v Plzeňském kraji vznikat nové oddíly a ty staré znovu obnovily svou aktivitu. Některé z oddílů mohly navázat na svou činnost ze 70. a 80. let, kdy skauting vykonávaly v různých organizacích, protože samostatně nemohli fungovat. V jiných spolcích sice byli trochu ukryti, ale i tak toto jednání pro ně bylo velkou hrozbou. V létě roku 1990 se opět konaly letní tábory a mimo jiné i jeden z prvních ročníků lesní školy, která byla určena všem vůdcům (Koura a kol., 2013, s. 47). Skauting tak konečně mohl být po velmi dlouhé době opět provozován bez jakýchkoliv obav z trestu za provozování činnosti.

1.1.5 Současný skauting v Plzeňském kraji

V současné době se v Plzeňském kraji nachází přibližně 26 skautských středisek. V minulosti se jich v tomto kraji nacházelo více, avšak na základě různých okolností svou činnost buď museli ukončit, nebo se jen rozhodli, že pokračovat nebudou. Pro jednotlivé okresy Plzeňska se pokusím popsat současnou situaci a jednotlivá střediska vyjmenovat.

Okres Plzeň-město má v současné době 7 činných středisek a také jeden přístav, který patří vodním skautům.

Nejméně skautských středisek nalezneme v okresech Plzeň-sever a Tachov. Okres Tachov patřil i v minulosti k okresům, kde se nacházelo velmi málo skautských středisek. Skauting zde také začal o něco později v porovnání s ostatními okresy, protože zde v minulosti převažovalo obyvatelstvo německého původu, konkrétně do roku 1945. Po sametové revoluci zde vznikla 4 nová střediska – Bor, Planá, Stříbro a Tachov. Tři z nich však do dnešní doby nevydržela. Ještě v devadesátých letech zanikla střediska Stříbro a Planá. O několik let později roku 2012 zaniklo středisko Bílá Labuť. V současnosti tedy v okrese Tachov funguje pouze středisko jménem Tajfun Tachov (Koura a kol., 2013, s. 99). Oproti tomu Plzeň-sever má poměrně bohatou minulost, co se týče počtu středisek v okrese, ale většina z nich již bohužel svou činnost ukončila. Po zrušení posledního zákazu provozování skautingu vznikla nová střediska a také znovu obnovila činnost ta, která fungovala již před zmíněným zákazem. Jednalo se o střediska Dolní Bělá, Horní Bříza, Kaznějov, Kralovice, Líně, Tlučná, Třemošná a Vejprnice.

V dnešní době v okrese Plzeň-sever fungují pouze dvě střediska; středisko Kralovice zvané Omaha, které je zaregistrované pod okresem Rokycany. Druhým fungujícím střediskem tohoto okresu je středisko jménem Krokodýl Tlučná, které je zaregistrované pod okresem Plzeň (Koura a kol., 2013, s. 74). Ani jedno z fungujících středisek tedy není zaregistrováno pod okresem, ve kterém se nachází.

Okres Plzeň-jih patří k okresům Plzeňského kraje, kde se nachází větší množství skautských středisek. Nalezneme jich zde 5. Jmenovitě jsou to tato střediska: Devětsil Spálené Poříčí, Dr. Bečváře Přeštice, Palcát Dnešice, Příchovice a Zelený Šíp Dobřany. Začátkem devadesátých let dvacátého století bylo pod okresem registrováno ještě středisko Starý Plzenec. Z tohoto střediska se však časem stalo středisko jménem Sřela Plzeň, které nyní funguje jako 58. oddíl Sluneční údolí. Existovalo zde ještě středisko Slunečná zátoka Blovice, to však ke konci devadesátých let zaniklo (Koura a kol., 2013, s. 76).

V okrese Rokycany jsou skautská střediska relativně stabilní a mají dlouhou tradici; jejich historie sahá až do období první republiky. Pod tímto okresem jsou v současnosti registrována celkem 4 skautská střediska. Jedná se o střediska Čertovka Zbiroh, Omaha Radnice, Strašnice a Rarášek Rokycany. Po ukončení zákazu na konci roku 1989 znovu obnovilo činnost středisko, které fungovalo v Hrádku u Rokycan. To ale v současnosti již neexistuje, protože již ukončilo svou činnost. Pod okresem Rokycany je ještě zaregistrováno kralovické středisko Omaha (Koura a kol., 2013, s. 82).

Okres Klatovy se pyšní jednou malou zvláštností a to, že ve městě Klatovy vedle sebe působí dvě střediska. Tuto „zvláštnost“ ještě nalezneme v okrese Plzeň-město, kde vedle sebe také funguje několik středisek. Přímou v Klatovech tedy působí dvě střediska, která se jmenují Javor a Královák. Pod střediskem Královák je ještě registrovaný jeden oddíl, který funguje ve Švihově. Dále na Klatovsku působí střediska Jestřáb Pačejov, Prácheň Horažďovice a Vydří stopa Sušice. Poslední zmíněné středisko také zahrnuje oddíly, které fungují v Hartmanicích a Kašperských horách. Klatovsko bylo nejméně zasaženo zánikem jednotlivých středisek; veškerá střediska, která byla založena po zrušení zákazu na konci roku 1989, provozují svou činnost dodnes (Koura a kol., 2013, s. 87).

Posledním okresem Plzeňského kraje, který jsem ještě nezmínila je okres Domažlice. Na Domažlicku se dříve nacházela dvě střediska, jedno dívčí a jedno chlapecké.

Postupem času však byla sloučena v jedno větší. Kromě tohoto střediska zde působí i středisko A. B. S. Holýšov a Lípa Prapořiště. Součástí prvního zmíněného oddílů A. B. S. Holýšov je také skautský oddíl, který se nachází ve Staňkově. Dříve zde existovalo také středisko Kdyně, které již svou činnost ukončilo. Někteří bývalí členové jsou nyní registrováni ve středisku Lípa Prapořiště (Koura a kol., 2013, s. 94).

Určitě je dobré zmínit, že členská základna každým rokem roste. Zakládají se nová střediska, přibývají noví členové, ale některá střediska také zanikají, protože nemají dostatek kvalifikovaných vůdců.

1.2 Vzdělávací kurzy a akce určené pro skauty

V podkapitole, která se týkala historie skautingu na Plzeňsku, jsem zmiňovala pojem lesní škola, ale nevysvětlila jsem, co to přesně znamená. Tato škola je pořádána skautskými instruktory a je vhodná pro vedoucí skautských středisek, kteří mají zájem se nadále vzdělávat v oblastech, které jsou potřebné k tomu, aby mohli mít na starosti vedení dětí. V Plzeňském kraji již dlouhou dobu patří k nejvýznamnějším školám Západočeská lesní škola jménem ŠIWO (Koura a kol., 2013, s. 103).

Kromě lesní školy existují například různé zdravotní kurzy, čekatelské zkoušky, vůdcovské zkoušky a kurzy. Čekatelské zkoušky jsou určeny pro skauty starší patnácti let, kteří se připravují na budoucí vedení oddílu. Vést oddíl je možné po složení vůdcovské zkoušky. Bez těchto zmíněných zkoušek by se tedy žádný skautský oddíl neobešel; je zapotřebí, aby mělo několik členů oddílu kurz splněný a oddíl měl vždy nějaké vedení.

Určitě je důležité zmínit, že ve skautingu existují oddíly pěších (suchozemských) skautů a vodních skautů; pro vodní skauty existuje speciální Čekatelský kurz Námořní akademie, který je zaměřen na programy, které jsou pro vodní skauty důležité, ale suchozemské oddíly je nepotřebují (Koura a kol., 2013, s. 103).

Na takovýchto skautských akcích se sjíždí skauti z různých středisek, které se nachází v celé České republice a vedlejším cílem těchto akcí je například vzájemné sdílení zkušeností s vedením táborů a dětí. Některé oddíly na základě diskuze o tábořištích mohou projevit zájem o půjčení tábořiště s tím, že by chtěli poznat nové místo a obohatit svůj táborový program. Většina středisek zůstává pravidelně na svém tábořišti, ale někteří místa mění a hledají tak inspiraci u ostatních.

1.3 Poslání skautingu

Hlavním posláním skautingu je podporování rozvoje osobnosti mladých lidí. Můžeme říci, že je skauting jakýmsi výchovným hnutím, které má definované ideové základy, jinak nazývané jako Skautské výchovné metody. Tyto metody by měli vést k rozvoji jednotlivých dovedností a také znalostí jedince. Tento jedinec by měl být zároveň připraven plnit povinnosti jak vůči sám sobě, tak také vůči svým bližním, vlasti, lidskému společenství a v neposlední řadě také k přírodě. Tímto vším by měl přispět ke zlepšení světa, aby se stal lepším místem pro život. Skauti se tedy vydávají na taková místa, která umožňují zdokonalování dovedností v oblastech jako je třeba ochrana přírody před znečištěním a poškozováním v důsledku antropogenní činnosti.

Skauting je kromě výchovného hnutí i vzdělávacím hnutím. Převzal definici z Delorsovy zprávy (která je určena pro UNESCO), která se týká vzdělávání. Definice říká, že je vzdělávání celoživotním procesem, který dále umožňuje rozvoj lidských schopností a dovedností; to vše jak v roli jednotlivce, tak jako člena určité společnosti (Vallory i Subirà, 2016, s. 58). Vzdělávání je díky UNESCO rozděleno do tří skupin; formální vzdělávání, informální učení a neformální vzdělávání. Formální vzdělávání patří k tomu nejznámějšímu typu, je stupňováno a hierarchicky postaveno pomocí vzdělávacího systému škol. Skauting nejlépe zapadá do kategorie neformálního vzdělávání a doplňuje formální vzdělávání a informální učení. Skauting tedy nemá sloužit jako náhrada vzdělání, které je možné získat v jednotlivých školách nebo učením doma. Má být dalším samostatným vlivem, který napomáhá rozvoji mladých lidí (Vallory i Subirà, 2016, s. 58).

1.4 Vztah skautů k přírodě

Příroda jako taková je pro skauty klíčová. Činí pro ně jak nejpřirozenější výchovné prostředí, tak i předmět zájmu a ochrany. Samotná příroda je zakotvena jako jeden z mnoha bodů ve skautských výchovných metodách.

Přírodní prostředí samozřejmě patří mezi oblíbená místa k provozování nejrůznějších činností, které jsou se skautingem spojené. Skauti zde mohou jak odpočívat, tak zažívat mnoho dobrodružství a realizovat nejrůznější druhy her, které ke skautským táborem neodmyslitelně patří. Zároveň jsou zde ale vystavováni určitému vyčerpání, fyzické námaze a jisté formě nepohodlí. Táboření v přírodě se postupem času stalo velmi oblíbenou činností a to nejenom ve skautském hnutí. Základním pilířem skautského táboření je úcta k samotné přírodě a schopnost hospodárně a efektivně využívat zdroje, které nám poskytuje (Nagy, 1999. s. 120).

Skauti označují přírodu jako výchovné prostředí, předmět zájmu, předmět péče a ochrany a také zdroj citového a duchovního rozvoje (Junák – český skaut, 2021b). Příroda jako výchovné prostředí je takto označována, protože učí skauty a skautky samostatnosti a schopnosti postarat se o sebe samu ve ztížených či nepříznivých podmínkách. Poskytuje jim příležitosti k sebepřekonávání a k posouvání svých hranic. Příroda je předmětem zájmu skautů, protože skauting samozřejmě zahrnuje poznávání přírody; jak její jednotlivé složky, tak jednotlivé vztahy v přírodě nebo také vliv člověka na přírodu.

Ve všech skautských oddílech učí vedoucí skauty a skautky jak o přírodu pečovat a jak ji chránit. Zároveň se zde také jedinci naučí jak svým pobytem v přírodě prostředí nenarušit a nepoškodit, ale naopak třeba přírodě pomoci. Některé skautské oddíly dokonce spolupracují s odborníky a společně se snaží o aktivní ochranu přírody (Junák – český skaut, 2021b).

1.5 Pobyt skautů v přírodě jako specifická forma cestovního ruchu

Existují různé formy cestovního ruchu, které jsou označovány jako společensky odpovědné. Jedná se o geoturismus, ekoturismus, dobrovolnický cestovní ruch, pomalý cestovní ruch a komunitní cestovní ruch.

Geoturismus je forma cestovního ruchu, který je uskutečňován na území, které podléhá jistým druhům ochrany kvůli své přírodní hodnotě a měl by tedy být prováděn odpovědně a dlouhodobě udržitelně (Pásková & Zelenka, 2018, s. 126). Státem mohou být vymezena různá chráněná území, ve kterých je za udržitelnost rozvoje odpovědný sám stát a ten také stanovuje pravidla chování, která jsou určena pro aktéry provozující cestovní ruch.

Skauting kromě geoturismu také určitě můžeme označit jako formu ekoturismu. Tento pojem je definován jako poznávání a hlavně pozorování přírody, při kterém nedochází k narušování a znehodnocování životního prostředí a toto pozorování je obohaceno o vzdělávání v oblasti péče o přírodu (Pásková & Zelenka, 2018, s. 130). S ekoturismem je také spojená jistá společenská odpovědnost a na základě míry této odpovědnosti je rozlišen ekoturismus mělký a pravý. Mělký ekoturismus bývá považován za falešný ekoturismus, protože je pro něj typická velmi nízká míra společenské odpovědnosti a také je tento pojem zneužíván, protože je ekoturismus populárním trendem současné společnosti. Pravý ekoturismus je dále dělen na minimalistický a celostní ekoturismus. Myslím si, že se skauting spíše řadí k celostnímu ekoturismu. Ten je založen na globálním vyjádření společenské odpovědnosti jednotlivých účastníků, zahrnuje porozumění ekosystémů, ochranu biodiverzity přírody a také změny v chování aktérů provozujících tento typ cestovního ruchu (Pásková & Zelenka, 2018, s. 130).

Skauting by se mohl řadit i k dobrovolnickému cestovnímu ruchu. Účastníci tohoto typu cestovního ruchu pomáhají s řešením environmentálních problémů a snaží se svět dělat lepším. Skauti často pořádají akce nebo se účastní akcí, při kterých jsou vysazovány nové stromy, nebo akcí, při kterých je příroda zbavována poházených odpadků. Tito aktéři také často přistupují na snížený komfort v oblasti hygieny a ubytování, který má často odlišnou podobu než u klasického cestovního ruchu. Samotný pobyt účastníků v porovnání s klasickou formou cestovního ruchu jen minimálně vytlačuje původní funkce sídel či destinací (Pásková & Zelenka, 2018, s. 140).

Legislativní úprava

K různými formám cestovního ruchu patří také legislativa, která ho upravuje. Kde lidé mohou a nemohou tábořit, nemusí být zcela jasné. Určitě by asi nikoho nenapadlo tábořit například uprostřed sídla, ale pokud by si někdo nebyl jistý ohledně táboření v přírodě, existují na to zákony, které určují, kde a za jakých podmínek se může tábořit. Ne na všech místech se totiž dá tábořit a při porušení zákona může být udělena pokuta. Konkrétně táboření je upraveno v těchto dvou zákonech: zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a zákon č. 289/1995 Sb. o lesích.

Nejprve se budu věnovat zákonu č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. V tomto zákoně nalezneme informace o tom, na jakém místě a za jakých podmínek lze tábor uskutečnit. Účelem tohoto zákona je přispět k udržení a také obnově přírodní rovnováhy v naší krajině. Slouží jako prostředek ochrany rozmanitosti různých forem života, krás přírody a její hodnoty. Měl by také lid navést k tomu, aby šetrně hospodařili s přírodními zdroji. Mimo jiné bylo cílem vytvořit v České republice soustavu Natura 2000 a to v souladu s právem Evropských společenství. Zmíněná soustava Natura 2000 je soustavou chráněných území, které dohromady utvářejí státy, které jsou členy Evropské unie. Jednotlivá území, která jsou určena pro ochranu, jsou navrhována dle jasně stanovených požadavků a kritérií. Cílem této soustavy je ochránit biodiverzitu přírody (Ministerstvo životního prostředí, 2020). Zmíněná soustava je tvořena dvěma typy chráněných území; jedná se o evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Ptačích oblastí bylo na území České republiky vyhlášeno 41, nejvíce jich bylo vyhlášeno mezi roky 2004 a 2005, další oblast byla vyhlášena roku 2007 a poslední dvě ptačí oblasti byly vyhlášeny roku 2009; celkově zabírají tyto oblasti okolo devíti procent z celkové rozlohy území České republiky (Ministerstvo životního prostředí, 2020). Co se týče počtu evropsky významných lokalit na území České republiky, bylo jich zde vyhlášeno 1 112 a jedná se přibližně o deset procent z celkové rozlohy republiky. Dva zmíněné typy chráněných území se na mnoha místech v České republice překrývají, soustava Natura 2000 tedy v celkovém součtu zabírá asi čtrnáct procent území republiky (Ministerstvo životního prostředí, 2020).

Zákon o ochraně přírody a krajiny má také za úkol ochranu krajinného rázu. Krajinný ráz patří k přírodní, historické a kulturní charakteristice vybrané oblasti nebo místa a měl by být tedy ochráněn před činnostmi, které by zapříčinily snížení jeho přírodní a estetické

hodnoty. Pokud by chtěl nějaký skautský oddíl do krajinného rázu zasáhnout a chtěl by si v tábořišti vybudovat nějakou stavbu, musí si zažádat o povolení. Toto povolení může být provedeno jen za předpokladu, že budou zachovány významné krajinné prvky, kulturní dominanty krajiny, zvláště chráněná území nebo například vztahy v krajině. O toto povolení je nutné zažádat u nějakého orgánu, který má na starosti ochranu přírody (Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny).

Jak jsem již zmiňovala, na některých místech se tábořit může jen za určitých podmínek a ty tento zákon vymezuje. Na území národních parků, chráněných krajinných oblastí a národních přírodních rezervací je zakázáno táboření a rozdělávání ohňů mimo místa, která byla vyhrazena orgánem ochrany přírody. Mimo to je také v zákoně uvedeno, že je každý v místě tábořiště povinný dbát na svou osobní bezpečnost a také na bezpečnost osob, které mu byly svěřeny. Zároveň tento zákon říká, že vlastník pozemku, na kterém je tábořeno, není odpovědný za škody, které by mohly vzniknout na majetku nebo zdraví z důvodu nějaké přírodní síly popřípadě vlastním zaviněním osoby (Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny).

Druhým zákonem upravující táboření, je zákon č. 289/1995 Sb. o lesích. V tomto zákoně se kromě práv a povinností, které osoba při vstupu do lesa má dozvíme, jaké chování a činnosti jsou v lesích České republiky zakázány. V lesích je zákonem zakázáno rozdělávat či udržovat otevřený oheň a to i do vzdálenosti 50 metrů od měřené od okraje lesa. Nesmí se tábořit mimo vymezená místa, jezdit do lesa motorovými vozidly, narušovat vodní režim lesa a podobně. Organizované akce jako je třeba skautský tábor, se mohou na území lesů České republiky konat na základě oznámení, které bylo zasláno orgánu státní správy lesů. Toto oznámení musí být učiněno minimálně třicet dnů před samotným konáním akce. Pořadatel musí uvést přesný termín a místo, kde se bude akce pořádat. Zároveň musí být uveden předpokládaný počet všech účastníků, souhlas majitele lesa a způsob zajištění. Příslušný orgán státní správy lesů pak může do patnácti dnů od doby, kdy bylo oznámení doručeno, stanovit doplňující podmínky, za kterých se daná akce bude moci konat. Pokud by došlo k porušení nějakého zákazu, může být dle závažnosti porušení udělena pokuta ve výši od 5 000 Kč až do výše 1 000 000 Kč (Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích).

Rozdíl mezi tábořením a bivakováním

Na základě výše zmíněných zákonů je také stanoven rozdíl mezi tábořením v lese a bivakováním. Soudem byl vymezen pojem táboření a zároveň od toho byl odlišen pojem bivakování. Táboření je zavedeno jako oficiální pojem, který je v legislativě používán. Při táboření je využíván přístřešek, který zvyšuje komfort přenocování; tento přístřešek je ve většině případů stan. Pokud je v nějaké oblasti táboření zákonem zakázáno, jsou zakázány i další aktivity, které s tábořením úzce souvisí; mezi tyto aktivity patří například rozdělávání ohně. Za určitých podmínek je ale možné pro realizaci táboření v určité oblasti obdržet výjimku; tato výjimka se týká hlavně realizace letních dětských táborů (Pejcha, 2011). Naopak bivakování oproti táboření přírodu příliš neohrožuje. Záleží samozřejmě na osobě a jejím chování, která v lese bivakuje. Tento pojem není zaveden jako oficiální, a není přímo v legislativě používán. Jeho zavedení však úzce souvisí s rozhodnutím soudu. Dle nového výkladu zákona je bivakování pojmem, kterým je vyjádřeno přenocování po širým nebem bez přístřešku a tudíž za nižšího komfortu. Ke spánku je využíván pouze spací pytel a popřípadě nějaká podložka. Zároveň při bivakování není rozdělán žádný oheň a na místě přespání nejsou zanechány žádné odpadky. Pokud v místě není bivakování přímo zakázáno, není třeba si obstarat nějakou výjimku jako v případě táboření. Místo, na kterém bychom přespali, je však nutné opustit v původním a zcela nenarušeném stavu (Pejcha, 2011).

Jak jsem dříve zmiňovala, v českých lesích se nesmí tábořit mimo místa, která jsou pro táboření určena, pokud tedy není udělena výjimka. Oproti tomu bivakování je povoleno téměř kdekoliv a to díky právu vstupu do lesa, tedy běžnému užívání lesa. A to za předpokladu, pokud je území lesa volně přístupné veřejnosti bez ohledu na to, komu les patří a kdo ho tedy má ve vlastnictví (Pejcha, 2011). I za nějakých podmínek však bivakování nemusí být umožněno. K tomu by došlo v případě, že by došlo k dočasnému znepřístupnění lesa například po navržení státního orgánu správy lesů nebo na návrh majitele lesa. Omezení vstupu do lesa a jeho užívání také může být znemožněno, pokud by se jednalo o území, které je využíváno pro potřeby na obranu státu; tomuto území se říká vojenské lesy a toto území upravuje zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky (Pejcha, 2011).

1.6 Charakteristika Plzeňského kraje dle specifických forem cestovního ruchu

Potenciál rozvoje cestovního ruchu v Plzeňském kraji je relativně velký. Lidé zde mohou praktikovat různé formy turistiky, jako je například pěší, venkovská, klidová a nenáročná, vodní, cykloturistika a další. V kraji nalezneme poměrně málo narušené životní prostředí a to je žádoucí pro cestovní ruch, který je například zaměřen na již zmíněnou turistiku, kdy člověk ocení spíše malebnou krajinu před rušným a znečištěným městem. Tento kraj ale může kromě zmíněné malebné krajiny návštěvníkům nabídnout i mnoho kulturních a historických památek, tudíž zde naleznou vyžití i milovníci památek a historie neboli turistiky kulturně poznávací (Dokoupil, Matušková a kol. 2005, s. 169).

Oblíbená oblast druhého bydlení

Jádro plzeňské aglomerace patří k poměrně silně industrializovaným oblastem. Avšak i přes tuto skutečnost se v zázemí západočeské metropole najde krásná a lesnatá krajina, která je obohacena pestrým říčním systémem. Tento říční systém pak graduje v samotné Plzni, kde se řeky stékají. V Plzeňském kraji také nalezneme celkem 27 přírodních parků, maloplošná chráněná území, mnoho rybníků a také pár vodních nádrží. K celkové atraktivitě krajiny pak přispívají historické památky, na které je tento kraj celkem bohatý (Vágner a kol., 2004, s. 81). Tyto zmíněné faktory přispěly k fenoménu zvanému druhé bydlení. O druhé bydlení měli obyvatelé zájem hlavně z důvodu rozvíjejícího se průmyslu na území krajského města Plzně. Občané hledali čistou přírodu, kde by mohli relaxovat a mohli si užít klidu, proto začali hledat vhodné prostředí. Lidé tedy začali z Plzně vyjíždět do okresů, které obklopují krajské město a nachází se v nich velké množství objektů individuální rekreace. Nejvíce lidé volili území okresu Plzeň-sever, poté okres Plzeň-jih a nejméně lidé volilo okres Rokycany (Vágner a kol., 2004, s. 81).

Největší rozmach zažilo druhé bydlení v zázemí krajského města v 70. a 80. letech 20. století; podle počtu rekreačních oblastí se jednalo o jednu ze tří nejvýznamnějších rekreačních oblastí té doby v České republice (první byla oblast Středočeská a druhá oblast Krkonošsko-jizerská). Sčítání lidu, domů a bytů roku 2001 prokázalo, že se v Plzni nachází nejvíce domácností vlastníci nějaký rekreační objekt (konkrétně byla zjištěna hodnota 23,9 %). Oproti sčítání, které probíhalo o deset let dříve, byl zaznamenán pětiprocentní pokles, ale i přes to má oblast Plzeňska důležitou pozici v rámci celého území České republiky (Vágner a kol., 2004, s. 81).

Ve zkoumání této problematiky týkající se druhého bydlení velkým dílem přispěl svými poznatky sběratel a tramp Karel „Kayman“ Jakeš. Studoval, sbíral a vyhodnocoval informace, které získal při zkoumání různých novinových článků a osadních kronik. Výsledkem jeho snažení bylo dílo, které dosud není vydané s názvem Woodcraft, scouting a osmdesátiletý tramping (1912-1992). Jedná se o svazek, který má okolo sedmi set stran a obsahuje informace jak o trampingu na Plzeňsku, tak o trampingu v celé České republice. Karel Jakeš při svém výzkumu odhalil 2 825 osad, které prokazatelně vznikly na území bývalého ČSR, z toho 176 jich bylo v zázemí krajského města Plzeňského kraje. Avšak dle odhadů mohlo vzniknout na území tehdejšího Československa až 7 000 trampských osad, kluboven, sdružení a spolků (Vágner a kol., 2004, s. 82).

Tramping

První trampové nejprve putovali z místa na místo a hledali vhodnou lokaci, kde by se cítili dobře a zároveň kde by mohla vzniknout trvalá osada. To netrvalo příliš dlouho. Roku 1924 vzniká jedna z prvních trampských osad jménem Albatros; jednalo se o historicky čtvrtou osadu, která byla mimopražská. Tato osada se nacházela v místě, kde později vznikla přehrada Hracholusky (Vágner a kol., 2004, s. 82). Po několik let byla osada Albatros jedinou trampskou osadou Plzeňského kraje. Další osady vznikají až za 4 roky po založení Albatrosu. V roce 1928 bylo založeno dalších 7 trampských osad. Od této chvíle se počet osad na Plzeňsku začal rapidně zvyšovat. Mezi roky 1928 – 1933 nastal největší boom. Za pouhé tři roky (tedy roku 1931) přibýlo dalších 40 osad. O dva roky později se počet skoro ztrojnásobil; roku 1933 na Plzeňsku existovalo neuvěřitelných 126 osad (Vágner a kol., 2004, s. 83).

I v předválečné době vznikaly další nové trampské osady. Byly koncentrovány do určitých oblastí. Jednalo se o oblast již zmíněné přehrady Hracholusky, dále oblast u dolního toku řeky Úslavy a Radbuzy, oblast podél řeky Berounky a řeky Střely; poslední oblastí bylo území u Kornatického potoku a řece Klabavce (Vágner a kol., 2004, s. 83).

Když probíhala druhá světová válka, tramping se příliš nerozvíjel, ale i přes to na území Plzeňského kraje vzniklo 5 osad (Vágner a kol., 2004, s. 83). Po válce však dochází k potlačení nejen trampingu, ale i jiných činností. Již jsem zmiňovala skauting, který byl po dlouhou dobu zakázán.

Můžeme tedy vidět jistou spojitost mezi skautingem a trampingem. Trampové stejně jako skauti pro místo svého pobytu v přírodě hledají klidnou lokalitu, aby si odpočli od ruchu města. Zajisté tedy mají k přírodě kladný vztah, která je pro ně předmětem zájmu. I trampové v ní zažívají mnoho dobrodružství.

Oblíbené lokace tramských osad a druhého bydlení na Plzeňsku

V průzkumu (Sčítání lidu, bytů a domů roku 1991) se ukázalo, že je Plzeňský kraj významnou oblastí z hlediska počtu rekreačních objektů. Konkrétně na Plzeňsku vynikají okresy Plzeň-jih a Plzeň sever. Oba okresy mají vhodné lokalizační předpoklady pro rekreaci obyvatel. Jak jsem již zmiňovala, oblíbenou oblastí pro tramské osady je oblast přehrady Hracholusky. U této přehrady je koncentrována až třetina druhého bydlení v okrese Plzeň-sever. Tato lokalita je oblíbena i mezi trampy, ostatně jak jsem již zmínila výše. Další oblíbenou oblastí, která ještě nebyla zmíněna, je oblast vodní nádrže České údolí a dále údolí řek. Oblíbená jsou hlavně údolí podél řeky Střely a řeky Berounky. Oblast vodní nádrže České údolí je situována na jižní straně kraje a patří k těm mladším rekreačním oblastem. Mezi nejmladší oblasti oblíbené pro volbu druhého bydlení patří také oblast Starého Plzeňce a Štáhlavsko (Vágner a kol., 2004, s. 86). Když bychom porovnali rekreační využití jednotlivých okresů v České republice, okresy na Plzeňsku patří k jedněm z nejvíce rekreačně využívaných.

1.7 Faktory cestovního ruchu

Faktory, které ovlivňují cestovní ruch, můžeme rozdělit do dvou skupin; na realizační a lokalizační faktory. Bývají ještě uváděny selektivní faktory, těmi se ale ve své práci nebudu zabývat.

Lokalizační faktory určují, kde může být cestovní ruch rozvíjen v závislosti na geografické lokalizaci a také historickém vývoji dané oblasti. Tyto faktory dále můžeme rozdělit na přírodní a kulturní. Mezi přírodní řadíme reliéf, klimatické poměry, lesnatost (faunu a floru), hydrologické poměry a geologické poměry. Přírodní faktory určují atraktivitu oblasti; čím více se oblast odlišuje od ostatních, tím více je atraktivnější. Lesnatější krajina je pro cestovní ruch více atraktivní než krajina, ve které mnoho lesa nenajdeme. Atraktivnost krajiny určuje také její výšková členitost. Pro většinu forem provozovaného cestovního ruchu je mnohem přitažlivější členitá krajina než krajina plochá (Dokoupil, Matušková a kol. 2005, s. 170). Klima ovlivňuje především typy aktivit, které jsou v místě provozovány. Cestovní ruch v blízkosti stojatých a tekoucích vod je oblíbeným typem zejména kvůli provozování vodní turistiky. Důležitým faktorem je také estetika krajiny neboli to, jak na nás krajina působí a jak se v ní cítíme. Kulturní aspekty jsou dány historickým vývojem území. Zahrnuje například kulturní a architektonické dědictví oblasti (Dokoupil, Matušková a kol. 2005, s. 171).

Realizační faktory zahrnují například stav dopravní a technické infrastruktury, vnější dopravní dostupnost a občanskou vybavenost lokality. Tyto faktory jsou důležité hlavně při konečné fázi, kdy je cestovní ruch uskutečňován (Dokoupil, Matušková a kol. 2005, s. 171).

Tab. č. 1: Faktory ovlivňující cestovní ruch

Lokalizační faktory		Realizační faktory
<i>Přírodní faktory</i>	<i>Kulturní</i>	
Reliéf	Kulturní historické památky	Technická infrastruktura
Klimatické poměry	Kulturní zařízení	Vnější dopravní dostupnost
Hydrologické poměry	Kulturní akce	Občanská vybavenost lokality
Geologické poměry	Sportovní akce	Ubytovací zařízení
Fauna a flora	Jiné akce	Doprava

Zdroj: vlastní zpracování dle Čerba, O. (2004)

1.7.1 Faktory ovlivňující skautská tábořiště

Pro skauty jsou důležitější lokalizační faktory než ty realizační. Avšak realizační faktory mají také svou váhu a proto není dobré na ně zapomínat a při hledání místa táboření je vhodné zohlednit jak realizační, tak lokalizační faktory.

Dle Foglara je tábořiště přírodním prostorem, do kterého není složité se dostat, ale zároveň je tak akorát vzdáleno od civilizace. Při volbě místa také nesmí být opomenuto, aby bylo tábořiště dobře osluněné, takže by se nemělo nacházet na místech, kam se během dne nedostane příliš slunečních paprsků. Důležitá je podle Foglara také blízkost lesního porostu, dostatek užitkové ale samozřejmě i pitné vody. S výběrem tábořiště je také vhodné myslet na zásobování tábora a tudíž najít místo s dobrými zásobovacími podmínkami. Lokace pro tábořiště by také měla mít vhodnou velikost. Skautská tábořiště totiž musí minimálně obsahovat tato zařízení: ubytovací stany, kuchyni a jídelnu, dřevník včetně příslušenství, hygienická zařízení, kruh táborového ohně a hřiště (Foglar, Zapletal, Lasovský & Herzán, 1993, s. 20). Skautská tábořiště mohou samozřejmě obsahovat i různé další stavby, těm se ale ve své práci věnovat nebudou.

Jak již může být patrné, vybrat vhodné místo pro tábořiště nemusí být tak jednoduché. Při výběru místa je důležité zohlednit mnoho faktorů. Jedná se například o polohu tábořiště (respektive jeho hlavní osy) s ohledem na jednotlivé světové strany; dále jak a jestli je tábořiště chráněno před větrem, zda je v blízkosti vodní tok s dostatkem vody. Dobré je zohlednit i vlhkost půdy nebo třeba skladbu lesa, u kterého (ve kterém) se tábořiště postaví.

1.8 Bližší pohled na vybrané faktory ovlivňující skautské táboření

S každou zvolenou lokalitou jsou samozřejmě spojené jak výhody, tak ale i nevýhody, které je potřeba si uvědomit, než se pro toto místo rozhodneme. Já se blíže zaměřím na výhody a nevýhody tábora umístěného v blízkosti vodního elementu (hydrologické faktory), orientaci údolí a proudění větru (klimatické faktory) a les.

1.8.1 Hydrologické faktory a s nimi spojené výhody

Mezi výhody táboření u řeky určitě patří fakt, že se nejedná o stojatou vodu a voda v ní naopak korytem proudí. Tudíž nedochází k usazování nečistot, různých větví a podobného přírodního materiálu, který může být vodou unášen. Zároveň v řece nedochází k usazování řas a sinic a voda takzvaně nekvete. Mít řeku v bezprostřední blízkosti tábořiště jistě i usnadní umístění hygienických zařízení jako je například umývárna či sprchy; popřípadě se členové tábora mohou rovnou koupat v samotné řece. Velmi to tedy usnadní zajištění vody, která je v táboře určitě zapotřebí.

Výhodou může být i splavnost řeky, pokud má řeka koryto dostatečně hluboké, může být využívána k vodáctví. Vedoucí také mohou dětem například zpestřit denní program tábora a udělat s nimi vyjížděku na lodkách nebo zajímavější výlet. Utábořit se v okolí řeky je určitě i zajímavější z hlediska krajiny v jejím okolí. Okolí u řeky je většinou pestřejší a hezčí. Mohou se zde vyskytovat zajímavější rostliny a stromy (Foglar a kol., 1993, s. 23).

Ač se může zdát, že táboření u rybníka je spíše nevýhodou (a dle mého názoru nevýhody spíše převažují nad výhodami), není to úplně pravdou. I na tomto umístění se dá najít pár výhod. Voda v rybníce může být teplejší než voda v řece. Je však důležité zjistit, jak je na tom daný rybník s přítokem a odtokem. Problém by nastal, jestli je rybník napájen pouze z vodních srážek nebo částečně ze spodních vod. U rybníků takového typu může docházet v letních měsících k vysychání (Foglar a kol., 1993, s. 24). Výhodou táboření u rybníka by mohlo být i o něco málo teplejší ovzduší ve večerních hodinách než třeba u řeky. Tato výhoda je podle mě ale poměrně zanedbatelná. Mnohem lepší výhodou je, že se rybníky většinou nenacházejí v příliš členité krajině, tudíž se může lépe dopravit do místa tábořiště a zároveň i zásobování tábora bude určitě jednodušší.

1.8.2 Hydrologické faktory a s nimi spojené nevýhody

V případě nepříznivého počasí (například dlouho trvající deště) může být řeka pro tábor a jeho obyvatele velkou hrozbou. Voda by se mohla dostat mimo koryto řeky a mohla by se zažít valit přímo do tábořiště, tudíž hrozí riziko záplav. Pokud by po delších deštích nedošlo k záplavám, minimálně by se z jinak průzračně čisté vody mohla stát voda kalná a pro využívání v táboře ne příliš vhodná.

Problém, který velmi pocítujeme obzvláště v posledních letech je kolísání vodní hladiny řek hlavně v letních měsících. To je pro (nejen) skautské tábory poměrně velkým problémem, protože by tábor mohl být odříznut od přísunu užitkové vody a velmi by to mohlo ztížit pobývání na daném místě a určitě by bylo potřeba zajistit užitkovou vodu jiným způsobem.

Další nevýhoda se týká tábořišť, která jsou umístěna blíže k civilizaci. Civilizací myslím nějaké větší sídlo. Problémem by mohlo být i umístění pod průmyslovým podnikem. Další znečištění by mohla způsobit zemědělská činnost, protože využívá hnojiva a pesticidy. Ty mohou být splaveny do vodního toku a v takovém případě by voda mohla být zdravotně závadná a tudíž pro táborníky nebezpečná a tím pádem v táboře zcela nepoužitelná. Problémem může být i biologické znečištění toku, které je způsobeno hlavně organickými látkami, jako jsou například fekálie (Hájková, 2019).

Kromě problémů s vysycháním koryt nebo znečištěním vody by zde mohl být i problém v podobě zvýšeného množství hmyzu, který dokáže pobyt v táboře velmi nepříjemnit. V blízkosti vodních ploch a řek se totiž vyskytuje větší množství komárů. Zároveň se u řek a vodních ploch hlavně v ranních hodinách mohou vyskytovat mlhy a větší množství rosy, tento jev by mohl částečně narušit naplánovaný program. Nemyslím si však, že by mlha nebo rosa byl rozhodujícím faktorem, aby nakonec místo nebylo zvoleno jako místo tábořiště, proto tomuto bodu nepřikládám příliš velkou váhu.

Oblasti v přírodě okolo řek a rybníků bývají poměrně oblíbenou oblastí chatařů, což by mohlo způsobit komplikace pro letní tábor skautů. Jak již bylo zmíněno, skauti hledají klidné a tiché místo dále od civilizace a bez jejích ruchů. Myslím si, že je ale stále možné najít klidné prostředí v přírodě, které by mělo v blízkosti vodní tok a nebylo by příliš frekventované.

Jak jsem již trochu naznačila u výhod tábořiště v blízkosti řeky, tábořiště u rybníka by mohlo být nevýhodou z důvodu usazování řas a silic na vodní hladině. Sinice totiž mohou produkovat řadu toxinů a ty velmi často způsobují různé alergie, které se mohou projevit ať už formou vyrážky nebo třeba zarudnutím očí; alergie však není tím nejhorším, co může potkat člověka, který se bude koupat ve vodě plné sinic. V nejhorším případě by mohlo dojít i k lehčí otravě nebo vážným jaterním problémům (Státní zdravotní ústav, 2022).

U některých rybníků by mohl nastat problém s tím, že se v nich nedá koupat nebo je přímo zakázáno se v nich koupat. Ne však ze zdravotních důvodů, jako v případě sinic, ale některé rybníky jsou určeny jako násadové a slouží tedy pro chov ryb.

1.8.3 Klimatické faktory

Nyní se blíže podívám na to, jak samotné tábořiště ovlivňuje orientace jeho hlavní osy (hlavní osou je myšlena například nejdelší řada postavených stanů). Může se stát, že samotné zvolené místo již předurčuje, jakým směrem bude tábořiště postaveno a umístění vzhledem ke světovým stranám nebude možné si vybrat. Poté je tedy zapotřebí si uvědomit výhody a nevýhody předtím, než se pro místo daný oddíl rozhodne (stejně tak jako u již zmíněného umístění tábořiště u vodního toku nebo vodní plochy). Tato situace může nastat hlavně u podélných tábořišť, která se nachází v údolích blízko řeky nebo potoka.

Foglar v knize vymezuje údolí otevřené buď směrem ze severu na jih, nebo směrem z východu na západ. O orientaci tábořiště bychom se měli zajímat hlavně z důvodu slunečního svitu. Začala bych charakteristikou tábořiště, které je otevřené směrem ze severu na jih. U takto orientovaného tábořiště může nastat problém ihned ráno. Sluneční paprsky zasahují do tábořiště až v pozdějších hodinách, což ovlivňuje vlhkost tábořiště. Rosa, která se v přírodě v ranních hodinách vyskytuje, v údolí tedy zůstane mnohem déle, než kdyby do údolí svítilo slunce ihned od jeho východu. V poledních hodinách by mohl nastat opačný problém než v těch ranních. Nemuseli bychom mít dostatek stinných míst, ale sama hlavní osa tábora by neměla být rovnoběžná se slunečními paprsky a tak by se zde přeci jen měl nějaký stín nacházet (jistě tomu pomůže i okolní les, pokud se v místě nějaký nachází). Výhodou by naopak mohla být ochrana před západními a severozápadními větry. Údolí orientované od severu na jih poskytuje táborníkům větší ochranu před těmito větry než údolí, které je orientováno od východu na západ. Naopak

tedy údolí, které je orientované směrem od východu na západ potřebnou ochranu před západními a severozápadními větry neposkytuje; proudění těchto větrů může být v údolí naopak zesíleno. Značnou výhodou avšak je, že se v takto orientovaném údolí nacházejí dříve sluneční paprsky a mohl by tak dříve odpadnout problém vlhka a ranní rosy. V poledních hodinách, kdy má slunce a jeho paprsky největší sílu však tábořiště nemusí být dostatečně chráněno, hlavní osa je kolmo s paprsky a je tedy po celé délce vystavena slunečnímu záru, což není zcela žádoucí (Foglar a kol., 1993, s. 25).

Tábořiště samozřejmě nemusejí být orientována jen směrem ze severu na jih či z východu na západ. Pokud bychom se rozhodli tábořiště umístit na louku a nikoli do údolí, máme více možností, jak orientovat hlavní osu tábořiště. Foglar zmiňuje, že je v takovém případě vhodné umístit osu tak, aby v tábořišti bylo po celý den co nejvíce slunečního svitu, ale abychom před ním byli ochráněni v poledne, v tu chvíli má největší sílu a stín v táboře je určitě zapotřebí. Vhodné by proto mohlo být umístění ve směru severoseverovýchod až jihojihozápad (Foglar a kol., 1993, s. 25). Tato orientace by poskytla delší dobu ranního a dopoledního slunečního záření, ale proti polednímu záření by mělo být tábořiště částečně ochráněno, protože sluneční paprsky by dopadaly pod jistým úhlem nebo rovnoběžně.

1.8.4 Význam lesa v blízkosti tábořiště

Jak jsem již zmiňovala, les je pro skauty důležitý a proto se na něj blíže zaměřím. Les kromě užitku může být i hrozbou. Pokud by les v okolí tábořiště byl příliš vysoký, mohlo by při bouřce nebo při silnějším větru (vichřici) dojít k vývratu a padající stromy by mohly zasáhnout tábořiště a způsobit tím značné škody, v nejhorším případě způsobit zranění či smrt. Nejčastější problém vývratů vzniká u stromů, které mají mělké kořeny; jedná se hlavně o smrky. Ty by se na území České republiky měly vyskytovat pouze ve vyšších nadmořských výškách (například na horách). Horské smrky jsou přizpůsobeny chladnějšímu počasí a vyššímu množství srážek. Pokud tedy smrky rostou v sušších oblastech, snižuje se jejich odolnost (Bláha, J., Štroufová Z., Poštulka, Z., & Kotecký, V., 2008). Druhová skladba českých lesů neodpovídá vegetačním stupňům a vznikají tak problémy. Pro naše území je vymezeno deset lesních vegetačních stupňů. Jedná se o dubový, bukodubový, dubobukový, bukový, jedlobukový, smrkobukový, bukosmrkový, smrkový, klečový a posledním typem je alpský (ÚHUL, 2022).

České lesy by měly být hlavně listnaté a smíšené. Z listnatých stromů by měly převažovat buky a duby, což odpovídá hlavně bukodubovému a dubobukovému vegetačnímu stupni. Bukodubový vegetační stupeň nalezneme v teplých, suchých až mírně vlhkých pahorkatinných oblastech. Dubobukový vegetační stupeň se nachází v pahorkatinných oblastech mírně teplých oblastí (ÚHUL, 2022). Na horách a ve vrchovinách by se měly vyskytovat jedle a buky; v těch nejvyšších nadmořských výškách a v chladném prostředí by se pak měly vyskytovat smrky (Bláha a kol., 2008). Toto vymezení přirozeného složení lesa však neodpovídá realitě. Už bylo zmíněno, že v českých lesích se nachází více jehličnatých stromů než těch listnatých. Podle přirozené skladby lesa by však měl smrk pokrývat pouze okolo 11 % celkové plochy lesů. Smrky jsou však již po dlouhou dobu uměle vysazovány člověkem, protože rostou poměrně rychle a dřevo se tak může rychleji těžit a nadále zpracovávat. Vzniká ale problém s degradací lesní půdy. Jehličí je totiž kyselé a humus, který z něj vzniká, je nekvalitní a velmi okyseluje půdu. Naopak velmi kvalitní humus vzniká pod listnatými lesy, je velmi úrodný (Bláha a kol., 2008).

Nekvalitní humus pod jehličnatými stromy ale není jediným problémem. Lesy, které nemají přirozenou druhovou skladbu stromů, nejsou tak odolné a jsou náchylnější k napadení škůdci. Velké kůrovcové kalamitě čelíme obzvláště v posledních letech, v českých lesích se nachází mnoho napadených stromů a probíhá poměrně masivní kácení v určitých oblastech. Zdravotní stav lesů se ale začal zhoršovat již na konci devadesátých let, kdy byl zjištěn poměrně špatný stav jehličnatých lesů (Bláha a kol., 2008).

Před výběrem místa určené pro tábořiště je tedy dobré si dát pozor na to, v jakém stavu les v krajině je. Foglar ale v knize zmiňuje, že je vhodnější dát přednost oblastí s jehličnatým lesem před oblastí s listnatým lesem. Ne všechny jehličnaté stromy jsou ale pro tábořiště užitečné. Pokud pomineme hrozby, o kterých jsem psala výše, pro tábořiště mohou být smrky velmi užitečné. Dřevo smrků má totiž mnoho druhů využití; je vhodné například pro stavbu táborové brány, tee-pee nebo třeba pro výrobu podsad ke stanům. Z čerstvé kůry stromu může být vytvořena například táborová nástěnka. Z tohoto druhu dřeva je také vhodné vyřezat totem, protože na smrkovém dřevě dobře drží barva a snadno se natírá. Nejčastěji se však zmíněný druh dřeva využívá na táborové ohně, protože velmi dobře hoří.; smrkové dřevo má tedy i přes nevýhody mnoho využití při táboření. Dřevo jiného jehličnanu, například borovice by na zmíněné stavby nebylo vhodné, protože je hodně sukovité a nepracuje se s ním příliš dobře (Břicháček a kol., 2001, s. 109).

1.8.5 Rizika spojená s pobytem v přírodě

S delším pobytem v přírodě jsou samozřejmě spojená i nějaká rizika. Skauti určitě patří do skupiny, která nese velké riziko nakažení nemocemi, které roznášejí klíšťata. Skautské tábory totiž probíhají převážně v letních měsících a děti včetně vedoucích se pohybují celých 14 dní venku. Některé tábory jsou pořádány i na delší dobu, například na celý měsíc. Jediné chvíle, kdy skauti tráví čas uvnitř, může být čas, kdy se skauti stravují a také když je čas spánku. Jinak jsou většinu dne venku v přírodě. Skautské tábory se velmi často nacházejí v blízkosti lesa a to výrazně zvyšuje výskyt klíšťat. V lesech bývají organizovány a realizovány hry pro malé skauty a skautky. Kromě toho slouží les jako místo pro sběr dříví na oheň popřípadě jako místo pro sběr lesních plodů.

Riziko nakažení nemocí od klíštěte je ovlivněno několika faktory. Jedná se například o prostředí, ve kterém se skauti pohybují, jako je například již zmíněný les nebo také klimatické faktory. Výskyt klíšťat významně ovlivňuje i teplota a relativní vlhkost vzduchu. Pokud je teplota vzduchu vyšší než 24 °C, je nízká relativní vlhkost vzduchu a tím je riziko nakažení klíštětem sníženo (Keukeleire a kol., 2015).

Dalším faktorem je i zvolené oblečení, které skauti v přírodě nosí. Jak již bylo zmíněno, skautské tábory probíhají v letních měsících, takže skauti často nosí trika s krátkým rukávem a kraťasy; jejich pokožka tedy není ochráněna oblečením a klíšťata se k ní mohou velmi lehce dostat.

Ohledně této problematiky byl proveden v létě roku 2009 v Belgii průzkum, který měl zjistit, na kterých místech v přírodě jsou skauti nejvíce ohroženi. Průzkum odhalil vysoké riziko nákazy v táborech, které byly obklopeny nižším podílem orné půdy a byly situované v členitější krajině. Vysoké riziko na skauty tedy čeká v tábořištích, která jsou umístěna v blízkosti lesů a v blízkosti vodních ploch. S větší vzdáleností od těchto aspektů je dle průzkumu riziko nakažení klíštětem sníženo (Keukeleire a kol., 2015).

Pro přehlednost jsem vytvořila tabulku, která vychází z faktorů ovlivňující cestovní ruch. Vypsala jsem do ní nejdůležitější faktory, které ovlivňují delší pobyt v přírodě, jako je například táboření.

Tab. č. 2: Lokalizační faktory ovlivňující táboření dle prostudované literatury

Lokalizační faktory (přírodní)	Podrobnější charakteristika faktoru
Reliéf	Výšková členitost reliéfu
Klimatické poměry	Orientace údolí, proudění větru
Hydrologické poměry	Vodní prvek (vodní tok, rybník)
Půda	Složení, vlhkost
Vegetační pokryv	Les, druhová skladba lesa

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

2 Praktická část

V praktické části mé bakalářské práce se pokusím zjistit, jaké geografické faktory jsou pro skauty při táboření důležité.

2.1 Metodika

Pro svůj výzkum jsem využila techniku kvantitativního sběru dat pomocí dotazníkového šetření. Vytvořila jsem dotazník, který je tvořen otázkami týkající se problematiky skautského táboření. Dotazník obsahuje 38 otázek, které jsou rozčleněny do menších celků. První z nich se týká charakteristiky oddílu, druhý celek je zaměřen na samotné tábořiště a jeho okolí. Třetí celek otázek je zaměřen na dostupnost služeb včetně těch zdravotnických.

Mými respondenty byly vybrané skautské oddíly z Plzeňského kraje, protože právě pro ty byl můj dotazník určen. Já sama patřím do oddílu, který již od devadesátých let dvacátého století funguje na území tohoto kraje, i proto jsem se zaměřila právě na tento kraj. Kontaktovala jsem 26 oddílů a vyplněný dotazník mi poskytlo 15 oddílů z 26 středisek, které se v tomto kraji nachází.

Získaná data jsem následně zpracovala a vyhodnotila. Vybrala jsem otázky, u kterých by bylo vhodné kvůli přehlednosti grafické zobrazení výsledků, a následně tedy vytvořila grafy, které ukazují výsledky dané otázky z dotazníkového šetření. Vytváření mapy lokalit skautských tábořišť bylo trochu problematické, protože ne všechny oddíly mi byly ochotny poskytnout přesnou lokaci jejich tábořiště. Dozvěděla jsem se například pouze nejbližší sídlo, v blízkosti kterého táboří. Proto jsem při tvorbě mapy, která zobrazuje umístění tábořišť, využila letecké snímky Plzeňského kraje a snažila jsem se najít nejvhodnější místo, kde daný oddíl může své tábořiště mít.

Existuje databáze skautských základen a tábořišť, kterou jsem však při vytváření zmíněné mapy nepoužila. V databázi převažuje zobrazení skautských základen a tábořišť je tam opravdu málo. Tato databáze však může pomoci například skautským oddílům nebo nějaké dětské organizaci, která by si chtěla vybrané tábořiště pronajmout. Zájemce zde naleznou kapacitu a vybavenost místa, ceník pronájmu, informace o volných termínech, pronajímatele a samozřejmě přesnou lokalizaci tábořiště.

2.2 Prezentace výsledků

2.2.1 Základní informace o oddílech zařazených do výzkumu

Tato část dotazníku byla určena pro zjištění obecných informací o oddílu. Z jakého oddílu a okresu dotázaný pochází. Zda je oddíl chlapecký, dívčí či smíšený a jestli patří daný oddíl k pěším či vodním skautům. Zařadila jsem do této části i otázku, jak dlouho trvá daný skautský tábor.

Dotazník k mé práci mi byly ochotni vyplnit například zástupci těchto oddílů: 51. oddíl skautů z Plzně „Jednapadesátka“, Bazilišci Domažlice, Stříbrná střelka Plzeň, Smolfousi, Nezmaři, Palcát Dnešice, Fialky, Zvonky, Bílá stopa, 2. oddíl skautek Červánek a další.

Sídla skautských oddílů

Z mého průzkumu vyšlo najevo, že nejvíce oddílů, které mi poskytly odpověď, pochází z okresu Plzeň-jih, konkrétně 6. Dále čtyři oddíly z patnácti uvedly, že pocházejí z okresu Plzeň-město. Dva oddíly pocházejí z okresu Tachova, jeden z okresu Rokycany a jeden z okresu Domažlice. Okres, kde oddíl sídlí, však z pravidla není místem, kde se uskutečňují letní tábory.

Složení oddílů z hlediska pohlaví

Existují tři možné varianty. Oddíl může být ryze holčičí, klučičí nebo je také možná varianta, že jsou v oddíle jak skauti, tak skautky. V tomto případě by se jednalo o oddíl smíšený. Třetí otázka dotazníku se právě tímto tématem zabývala. Nejvíce oddílů z mého průzkumu je smíšených. Tuto variantu konkrétně vybralo sedm z patnácti dotázaných. Menší střediska většinou mívají složení členů smíšené, protože často bývá problém s nedostatkem členů se složenou vůdcovskou zkouškou a tak je v rámci vedení jednodušší mít jeden větší smíšený oddíl než dva menší rozdělené podle pohlaví.

Druh oddílu

Otázka, která uzavírá první menší celek dotazníku, měla zjistit, zda se oddíl řadí k pěšimu (suchozemskému) nebo vodnímu skautskému oddílu. Zde všichni odpověděli, že patří k suchozemským neboli pěším skautským oddílům. Je to určitě z toho důvodu, že počet oddílů vodních skautů je mnohem menší než počet oddílů suchozemských.

Doba trvání tábora

Co se týká délky trvání táborů, tak se odpovědi víceméně shodovaly. Všichni kromě dvou dotázaných uvedli, že jejich tábor trvá dva týdny. Druhá zmiňovaná délka tábora byly tři týdny.

2.2.2 Charakteristika tábořiště a jeho okolí

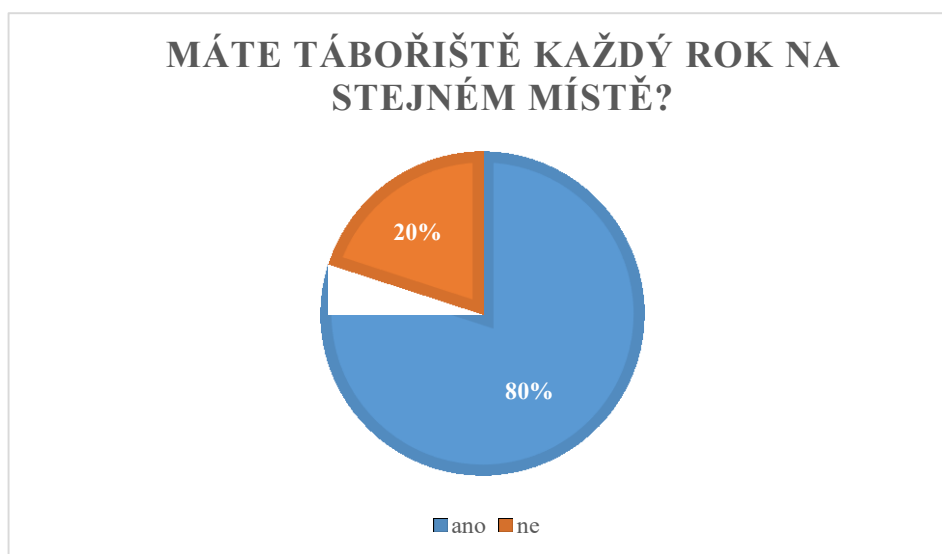
Jak vyplývá již z názvu, tato část byla zacílena přímo na skautské tábořiště a krajinu v jeho okolí. V této části bylo obsaženo mnoho otázek, které měly zjistit co nejvíce podrobností o tomto tématu.

První otázka zmíněné části se týkala umístění tábořiště. Nikoli však z hlediska charakteristiky krajiny v okolí tábořiště. Cílem této otázky bylo zjistit, v blízkosti jakého města či obce daný skautský oddíl táboří. Výsledky zde nebudu dopodrobna rozebírat, protože mi posloužily k vytvoření mapy oblíbených lokalit, kde skauti v Plzeňském kraji rádi táboří. Mapu přiložím do pozdější části práce, konkrétně za interpretaci výsledků dotazníkového šetření.

Změna tábořiště

U této otázky 80% z 15 dotázaných odpovědělo, že nebylo třeba měnit lokalitu tábořiště a tudíž mají tábořiště každý rok na stejném místě; místo jejich letního tábora se tedy prozatím nezměnilo. 20 % z 15 respondentů ale vybrali možnost, že nemají tábořiště každý rok na stejném místě.

Obr. č. 3: Posouzení změny místa táboření

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Odůvodnění změny tábořiště

Prvním takovým je 54. dívčí oddíl Stříbrná střelka Plzeň. Tento oddíl zůstává na stejném tábořišti v rozmezí od tří do pěti let a pak je skautský tábor pořádán na novém místě. Bohužel nemají vlastní tábořiště a jsou tedy závislí na ochotě ostatních oddílů a samozřejmě na časových možnostech, protože si místo na uspořádání svého tábora půjčují od jiných oddílů. Záleží tedy, jak se mezi sebou oddíly domluví a zda mají tábořiště volné a mohou ho zapůjčit. Takže se podle toho odvíjí i počet let, které oddíl Střelka tráví tábořením na stejném místě.

Druhým oddílem (nebo spíše střediskem), který místo tábořiště mění je středisko Příchovice. Zde dotázaný uvedl, že na stejném tábořišti zůstávají přibližně jeden až dva roky. Celé středisko má jedno stálé tábořiště a ob jeden rok se na něj jedna skupina vrací. Příchovické středisko má příliš velkou členskou základnu na to, aby společně jezdili jen na jedno tábořiště a proto museli najít další vhodnou lokalitu, kde by mohli letní tábor uspořádat. Dlouhá léta jezdili společně pouze do jednoho tábořiště Drnovka. Jak se ale postupem času do jejich střediska začali přidávat noví členové a členská základna se začala rozšiřovat, již přestalo stačit pouze jedno tábořiště. V současnosti tábor rozdělují na tábory pro světlušky a vlčata, tedy mladší členy střediska a skauty a skautky, tedy starší členy střediska. Vždy jedna skupina jede na stálé tábořiště Drnovka a druhá skupina na tábořiště, které se nachází v Jablečně u Zbiroha. V letošním roce si vedoucí pro starší členy připravili novou lokalitu táboření; chystají se s nimi jet na tábor do Orlických hor. Dotázaný člen tohoto střediska také uvedl, že je pro ně toto střídání tábořišť poměrně přínosné. Jednotliví členové mají možnost poznat nová zajímavá místa a pro vedoucí je to přínosem také v oblasti variability programu, protože ho mohou tvořit na nových a neokoukaných místech a své oblíbené hry mohou ozvláštnit něčím zajímavým.

Třetím respondentem, který uvedl, že museli změnit místo svého táboření, pocházel ze střediska Omaha Radnice. Toto středisko muselo lokalitu změnit hned dvakrát. V prvním případě nastal problém s udělením povolení táboření. Byl změněn majitel pozemku a středisko nebylo schopno splnit požadavky, za kterých by nový majitel táboření povolil. Ve druhém případě se jednalo o špatnou přístupnost pro motorová vozidla do tábořiště. Příjezdová cesta nebyla vhodně uzpůsobená a způsobovalo to velké problémy. Když došlo ke zranění a bylo zapotřebí záchranné služby, nebyla schopna se se sanitkou do

tábořiště dopravit. Postupem času však začali mít problém i vedoucí s osobními automobily a museli parkovat u cesty, která byla vzdálena 2 kilometry od tábořiště.

Umístění tábořiště s ohledem na blízkost civilizace

Většina dotázaných v dotazníku uvedla, že se jejich tábořiště nachází v místech, do kterých nechodí příliš mnoho lidí. Pouze 4 z 15 uvedli, že se v blízkosti jejich tábořiště nachází nějaká turistická trasa. Nešlo však o bezprostřední blízkost. Člen oddílu Bazilišci Domažlice uvedl, že se česká turistická značka nachází od tábořiště ve vzdálenosti 600 m a vede vysoko na kopci. Také uvedl, že se přibližně 100 m od tábořiště nachází šterková cesta, po které chodí němečtí turisté na Čerchov; v některých německých materiálech je v tomto místě dokonce vyznačen cyklistický okruh, ale přímo v místě není žádné značení, které by tomuto faktu nasvědčovalo. Člen, který pochází ze střediska Dnešice, uvedl, že se v blízkosti místa jejich táboření nachází Naučná stezka Stodsko, která má 23 zastávek a obsahuje naučné tabule, které jsou věnované přírodě a historii Stodska. Další dva dotázaní uvedli, že se nedaleko tábořiště nachází žlutá turistická stezka a cyklostezka.

Charakteristika struktury krajiny v okolí tábořiště

Co se týká charakteristiky krajiny, která se nachází v bezprostřední blízkosti tábořiště, byly odpovědi poměrně rozmanité, ale zásadní prvky se ve všech dotaznicích opakovaly. Všichni dotázaní uvedli, že se v bezprostřední blízkosti jejich tábořiště nachází les. Velmi často také byla zmiňována louka a příjezdová cesta. Příjezdová cesta a její stav je velmi důležitou součástí tábořiště. Jak jsem zmiňovala o něco výše, příjezdová cesta a její dobrý stav je důležitým aspektem a to nejen v případech, kdy je potřeba, aby se do tábořiště dostal vůz integrovaného záchranného systému. Jeden oddíl s tímto měl ve svém tábořišti problém a špatný stav příjezdové cesty byl důvodem pro to, aby si museli najít nové místo pro jejich tábor. Všichni respondenti také uvedli, že se v okolí nachází nějaký zdroj vody. Nejčastěji byl uváděn potok, tedy tekoucí povrchová voda. Čtyři dotázaní neuvedli potok ale rybník, tedy stojatou vodu. Výhody a nevýhody umístění tábořiště u vodního elementu jsem probírala v teoretické části, proto se tady touto problematikou nebudu zabývat. Jednotlivé oddíly si ale tyto výhody a nevýhody musely uvědomit před tím, než se rozhodli místo tábořiště zvolit a své rozhodnutí museli dobře zvážit. Některé oddíly pak uvedli v blízkosti svého tábořiště kopce či hory, údolí, mýtinu, přehradu, bažinu, zříceninu nebo třeba bunkry.

Význam blízkosti lesa

Jak již může být patrné z popisu krajiny v okolí tábořiště, pro všechny z dotázaných je blízkost lesa u tábořiště velmi důležitá. Všichni uvedli, že je to pro ně zdroj dřeva na hlídkové ohně, táborák a slavnostní slibový oheň. Také je důležitý z hlediska programu, který je pro děti tvořen. V lese je pořádáno mnoho her, které se lépe hrají mezi stromy než na holé louce nebo poli. Přibližně polovina pak uvedla, že je pro ně les zdrojem stínu, který je v horkých letních dnech velmi příjemný a potřebný. Jak jsem uváděla v teoretické části, dřevo z lesa také může sloužit ke stavbě různých přístřešků a staveb, které skauti v tábořišti mohou využívat. Jeden respondent uvedl, že dřevo z okolního lesa využívají jako materiál pro podsady, které pak společně s plachtou slouží jako přístřešek pro spánek.

Obr. č. 4: Posouzení využití lesa

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Obr. č. 5: Ukázka využívání lesa skautským oddílem Smolfousi

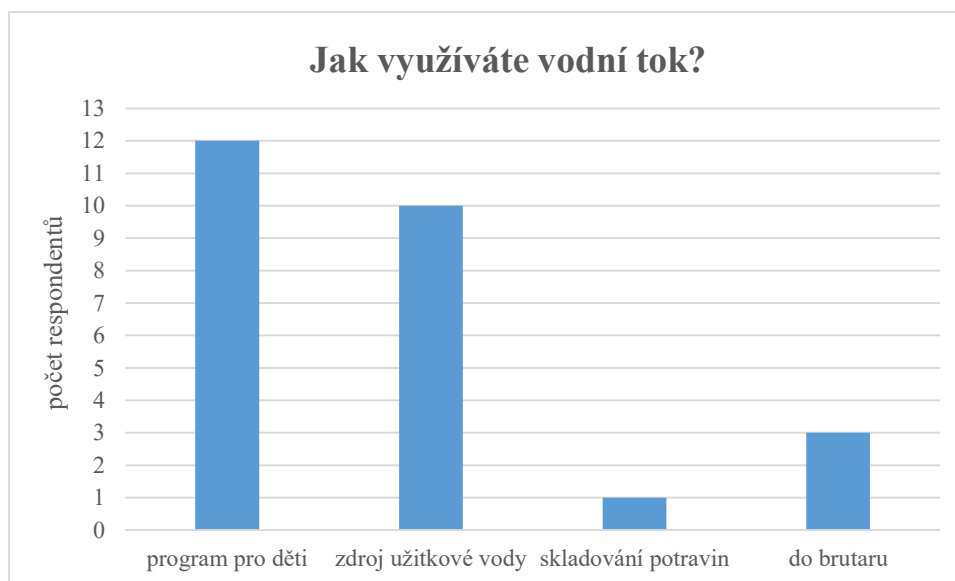

Zdroj: Archiv střediska Zelený šíp Dobřany

Důležitost vodního toku

Další otázka této části dotazníku byla zaměřena na vodní tok a jeho důležitost. Všichni v dotazníku vybrali možnost, že je pro ně blízkost vodního toku důležitá. Důvody, proč je vodní tok v blízkosti tábořiště důležitý, se opakovaly. Většina uvedla, že v něm pořádají program pro děti v horkých letních dnech. Určitě je dobré pořádat v takovýchto dnech hry ve vodě, protože se v ní děti zchladí podstatně lépe než v lese. Mohou tak být eliminovány zdravotní problémy v podobě celkového přehřátí organismu, které se v letních měsících určitě vyskytují. U respondentů, kteří uvedli, že se v jejich blízkosti táboření nachází rybník, by však mohl nastat problém se sinicemi, který jsem také uváděla v teoretické části. Proto je zapotřebí kontrolovat pečlivě stav vody a v případě náznaku sinic děti do vody raději nepouštět, aby nevznikly zdravotní komplikace. Kromě her bylo také velmi často zmiňováno, že je vodní tok zdrojem užitkové vody, která je využívána pro sprchování účastníků tábora. Tři z patnácti dotázaných také uvedli, že vodu používají na mytí nádobí, jen ale za předpokladu, že byla převařena v brutaru. Jeden respondent uvedl, že ve vodním toce skladují některé potraviny, u který je to samozřejmě možné. Jednalo se například o mléko, zavřené jogurty a podobně.

Obr. č. 6: Posouzení využití vodního toku

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Obr. č. 7: Ukázka využívání vodního toku oddílem Smolfousi

Zdroj: Archiv střediska Zelený šíp Dobřany

Vzdálenost vodního prvků

Dvě třetiny dotázaných uvedli, že se vodní tok nachází přímo v místě jejich tábořiště. Čtyři pak uvedli, že je vodní tok od jejich tábořiště vzdálen přibližně sto metrů a pouze jeden uvedl vzdálenost v rozmezí 200 – 300 metrů. Velmi mě ale překvapil výsledek otázky, která se týkala rizika spojeného s vodním tokem. Pouze čtyři oddíly uvedly, že

pro ně blízkost vodního toku představuje alespoň malé riziko. Osobně jsem čekala, že bude vybrána odpověď, že je blízkost vodního toku rizikem vícekrát. Téměř polovina uvedla, že pro ně vodní tok riziko spíše nepředstavuje a dva respondenti vybrali možnost, že pro ně vodní element riziko určitě nepředstavuje. To bylo u oddílů, které nemají vodní tok přímo v tábořišti. V posledních letech však v České republice zažíváme velmi suché roky a to si myslím, má vliv na to, že riziko pociťuje pouze necelá třetina dotázaných. Ti čtyři, kteří vybrali možnost, že pro ně vodní tok riziko spíše představuje, uvedli důvod v podobě záplav. Pokud nastane v letních měsících období, kdy déle za sebou prší, je možnost, že se potok může vylít mimo své koryto přímo do tábořiště mezi stany a další vybavení. Já sama jsem takovou situaci jako malá na letním táboře několikrát zažila. V jednom z těchto případů našemu táboru dokonce hrozila evakuace, protože voda v tábořišti začala velmi rychle přibývat. K vylití vody z koryta potoka jistě mohou přispět i bobři, kteří si staví vodní hráze; tuto možnost jeden z oddílů uvedl.

Obr. č. 8: Posouzení rizika spojeného s vodním prvkem

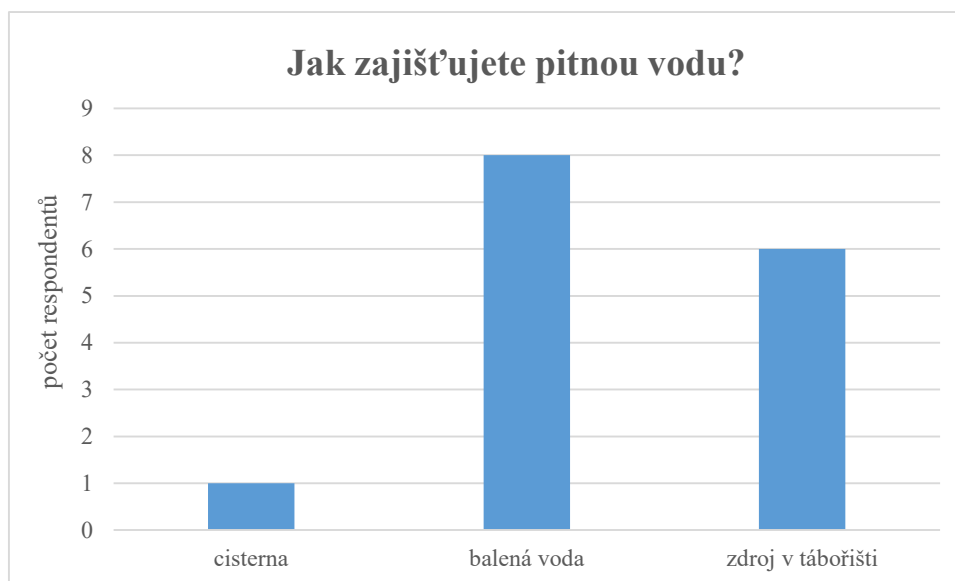

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Zajišťování pitné vody

Důležité je zajištění pitné vody, protože bez toho by se tábor určitě nemohl uskutečnit. Více jak polovina v dotazníku uvedla, že pitnou vodu zajišťují v podobě balené vody. Tu si nakoupí do zásoby před uskutečněním tábora a v případě potřeby si ji nechají od někoho dovézt. Šest zástupců uvedlo, že mají zdroj pitné vody přímo v místě tábořiště. Většinou je v podobě studánky nebo vykopané studny.

Obr. č. 9: Posouzení zajištění pitné vody v tábořišti

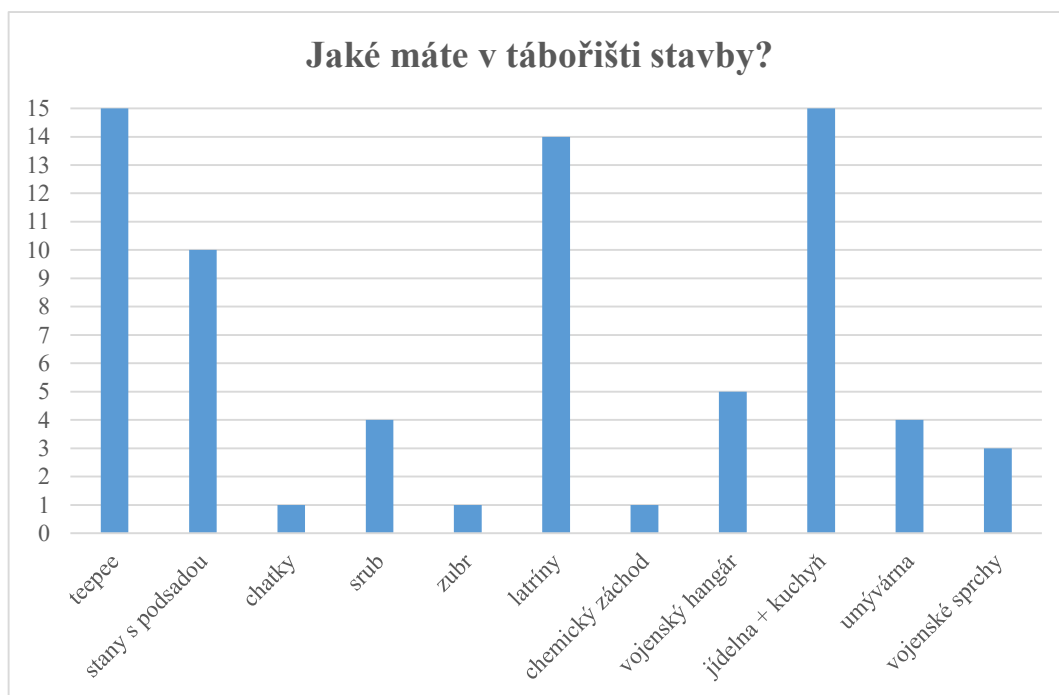
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Táborové stavby

Velmi rozmanité odpovědi jsem našla u otázky, která se týkala podoby tábořiště z hlediska staveb. Určitě to bylo také dáno tím, že se jednalo o otevřenou otázku a nebyly předem stanovené odpovědi, ze kterých by mohli dotázaní vybírat. Úplně všichni do dotazníku uvedli, že je v jejich tábořišti postaveno alespoň jeden stan teepee. Tento stan má tvar kuželu. V minulosti se jednalo o obydlí indiánů a plachta byla vyrobena z bizoní kůže. Tyto stany na táborech mají mnoho využití; mohou sloužit jako příbytek na spaní, mohou doplňovat vzhled tábořiště nebo třeba mohou sloužit jako součást nějakého zábavného programu.

Určitě nikoho nepřekvapí, že další nejčastěji zmiňovanou stavbou byly stany s podsadou, které slouží jako místo určené ke spánku. Někteří uvedli, že místo stanů mají postavené chatky nebo sruby, ve kterých poté nocují. Párkrát byl jako přístřešek pro spaní uveden stan jménem zubr, který je složen z několika plachet a je bez podsady. Důležitou součástí tábořiště jsou samozřejmě latríny a nějaké umývárny či vojenské sprchy. Jeden z dotázaných uvedl, že nemají latríny, ale chemické záchody. Všichni také uvedli jídelnu a kuchyň, protože to je jistě neodmyslitelná součást každého dětského tábora. Mimo to byly poměrně často uvedeny vojenské hangáry.

Obr. č. 10: Posouzení možností táborových staveb

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Obr. č. 11: Pohled na tábořiště oddílů Bílé stopy a Smolfousů

Zdroj: vlastní fotografie

2.2.3 Vlastnictví pozemku tábořiště

Tuto část jsem do dotazníku zařadila, protože jsem tímto tématem zabývala v teoretické části a chtěla jsem zjistit, jak je to s udělováním povolení v praxi.

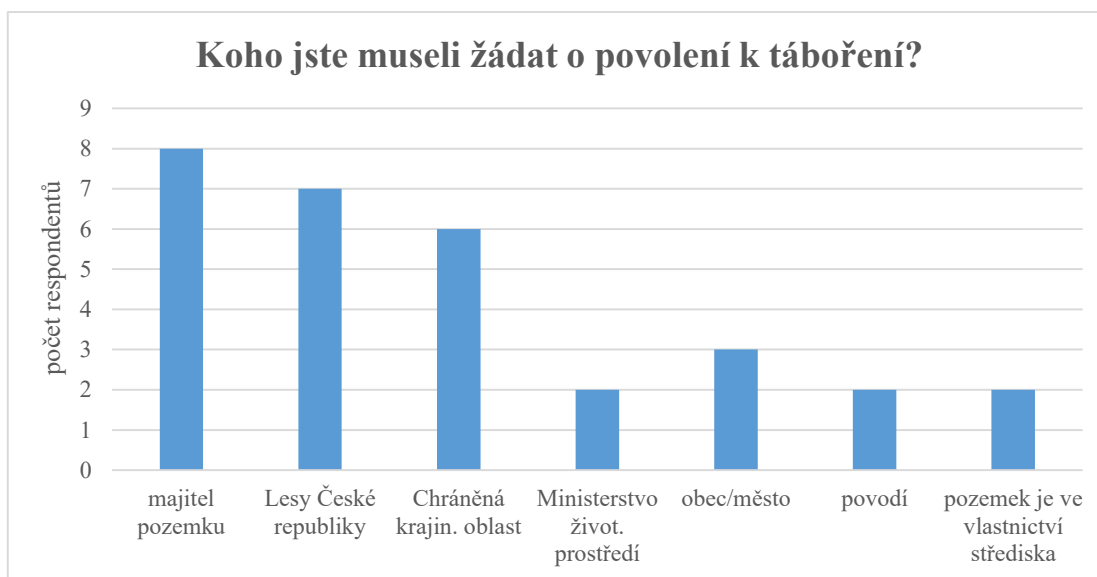
Jak jsem uváděla v první části mé práce, v lesích České republiky nemusí žádat o povolení k nocování ten, kdo chce na území lesa přespat pouze se spacákem a karimatkou, tedy ten, kdo v něm bivakuje. Jak již bylo řečeno, tento způsob výrazně nenarušuje lesní krajinu a zanechává tedy úplné minimum škod. Vstup do lesa může být majitelem zakázán jen výjimečně a to například v případě, že je v oblasti riziko v podobě polomu, nebo pokud je lovena zvěř a mohlo by dojít újmě na lidském zdraví. Tento zákaz však není udělen trvale, ale pouze dočasně. Jiná situace je v případě chráněné krajinné oblasti, což jsem také řešila v teoretické části.

Protože se skautské tábory pořádají minimálně dva týdny, je nutné zažádat o udělení povolení táboření. Hlavně se nejedná o pouhé nocování se spacákem a karimatkou, tábořiště obsahuje i mnoho staveb, které ovlivňují krajinný ráz. Není tedy překvapením, že většina dotázaných v dotazníku uvedla, že musí žádat o povolení k táboření. Nejprve je nutné zjistit, kdo je majitelem pozemku, aby bylo jasné, koho o povolení požádat. Nejčastěji byly zmiňovány Lesy České republiky. Velmi často byl také uváděn majitel pozemku, ale nebylo od respondentů blíže specifikováno, kdo tím majitelem je. Asi třetina dotázaných uvedla, že musejí ročně žádat o povolení chráněnou krajinnou oblast, protože se jejich tábořiště nachází v její blízkosti. Nejčastěji byla zmiňována chráněná krajinná oblast Český les. Dále bylo také zmíněno Křivoklátsko, Národní park Šumava a také přírodní park Kosí potok na Tachovsku. O povolení k táboření musí žádat jednu ze zmíněných oblastí 7 z dotázaných oddílů.

Párkrát také bylo uvedeno, že o povolení musí daný oddíl žádat obec či město, u kterého se tábořiště nachází, zmíněno bylo i Ministerstvo životního prostředí a Povodí.

Dva z respondentů uvedli, že nemusí o povolení žádat vůbec, protože pozemek, na kterém táboří, je ve vlastnictví střediska.

Obr. č. 12: Posouzení získání povolení k táboření

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

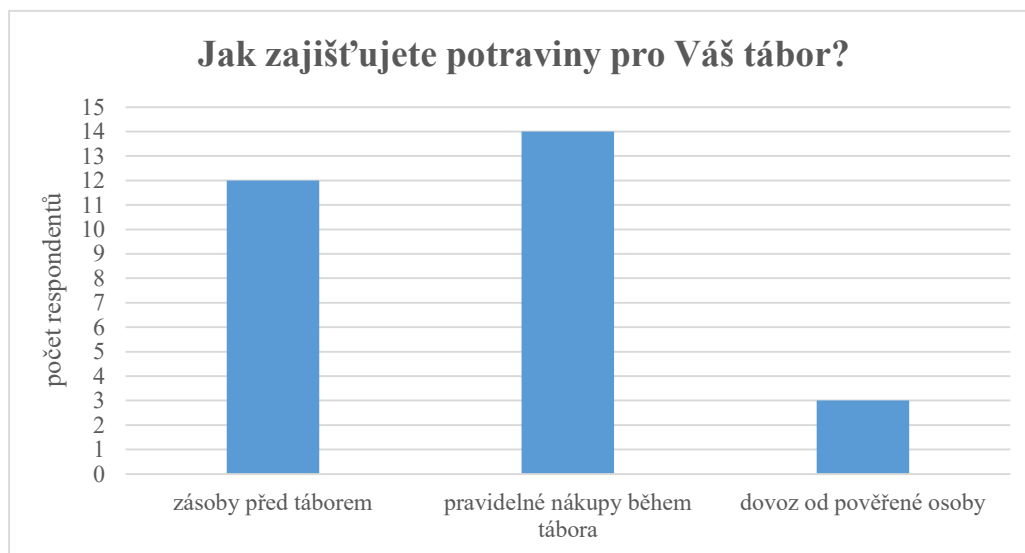
2.2.4 Dostupnost služeb

V této části dotazníku jsem se zaměřila na dostupnost mobilního signálu, zajišťování potravin pro tábor, zajišťování táborové pošty a také vzdálenosti, ve kterých se nachází nejbližší obchod s potravinami nebo pošta. Také jsem do této část zahrнула otázky týkající se zajišťování zdravotních služeb.

Všichni z dotázaných uvedli, že se do místa jejich tábořiště dá dopravit pomocí motorového vozidla. Ať už se jedná o automobil, dodávku nebo třeba traktor. Jeden z oddílů uvedl, že dopravuje děti do tábora cyklobusem. Příjezdové cesty jsou tedy v takovém stavu, aby se po nich dalo jet vozem. Co se týká zajišťování potravin pro skautský tábor, většinou byla zvolena kombinace nákupu zásob trvanlivých potravin před táborem a v průběhu tábora pravidelné dojíždění pro pečivo, maso, sýry, šunky a obecně pro méně trvanlivé potraviny. Tři zástupci z oddílů také uvedli, že si pravidelně nechávají potraviny dovážet a tím pádem nemusí vybraní vedoucí opouštět tábořiště z důvodu nákupu. V oddíle Bílá stopa se v minulosti jezdilo na nákup s kárkou do nedaleké obce. Tuto činnost měl vždy na starosti ten, na koho vyšla táborová služba. Táborovou službu vždy měla jedna z družin a určitý počet vedoucích, kteří obstarávali jídla v kuchyni pro celý tábor. Já sama jsem takovýto druh nakupování zažila. Vždy byli vybráni dva až tři zástupci, kteří se s kárkou na nákup v ranních hodinách vydali; záleželo na velikosti nákupu a od toho se odvíjel počet členů výpravy. Pro mě osobně to byl velký zážitek

a další dobrodružství, které jsem měla možnost zažít na skautském táboře. Často jsou také na tábor dováženy potraviny při návštěvách. Příbuzní účastníků tábora často vozí zeleninu, ovoce a hlavně mnoho buchet. Ty jsou pak podávány například ke svačinám.

Obr. č. 13: Posouzení zajišťování potravin pro tábor

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Dostupnost obchodu s potravinami

Šest z patnácti dotázaných uvedlo, že se nejbližší obchod s potravinami nachází ve vzdálenosti 2 – 4 kilometry od místa jejich tábořiště. Ještě častěji zmiňovaná vzdálenost byla uváděna vzdálenost 5 – 7 kilometrů.

Zajišťování táborové korespondence

S letním skautským táborem má mnoho lidí určitě spojenou také táborovou korespondenci. V dnešní době, kdy jsou všude kolem nás samá elektronická zařízení, se již mnoho pohledů a dopisů v běžném životě neposílá. Na táboře je to však zcela jiné. Jelikož v tábořišti děti ve většině případů nemají přístup k zásuvkám, kde by si nějaké elektronické zařízení nabili, může být takový dopis popřípadě pohled jediným spojením s rodiči. Nepřekvapilo mě tedy, že všichni respondenti uvedli, že táborovou korespondenci zajišťují. Rodičům takový dopis udělá radost, a když pak děti dostanou z domova odpověď na svůj poslaný dopis, může to zahnat stesk po rodičích, než se s nimi děti uvidí. Vzdálenost nejbližší pošty od místa tábořiště byla většinou shodná jako vzdálenost k nejbližšímu obchodu s potravinami. Nejčastěji uváděnou vzdáleností byla

vzdálenost 5 – 7 kilometrů a druhá nejvíce vybraná vzdálenost byla 2 – 4 kilometry. Je to z toho důvodu, že tyto obchody nalezneme v nejbližší obci či městě, u kterých tábořiště leží.

Dostupnost mobilního signálu

Poslední otázky tohoto celku byly zaměřené na dostupnost mobilního signálu. Protože jsou skauti často obklopeni lesem a kopci, může být dostupnost signálu na některých místech problémem. Z průzkumu vyšlo, že dotázané oddíly většinou s dostupností signálu problém nemají. Dvě třetiny z nich hodnotily jeho kvalitu jako velmi dobrou či dobrou. Pouze jedna třetina uvedla, že je kvalita spíše špatná až velmi špatná. Jeden z oddílů dokonce uvedl, že český mobilní signál je v tábořišti velmi špatný, ale že za dobrého počasí chytají poměrně dobrý německý signál. Co se týká operátorů, kteří zajišťují mobilní signál v České republice, tak byl jako nejméně problémový označen operátor T – mobile. Tohoto operátora označili i ti, kteří v dotazníku uvedli, že v místě jejich tábořiště je mobilní signál spíše špatný/žádný. Operátoři O2 a Vodafone si v průzkumu vedli podobně a vybralo je 8 z dotázaných.

Táborový zdravotník

Všichni z dotázaných uvedli, že po celou dobu konání tábora mají k dispozici zdravotníka. Takovýto výsledek jsem očekávala, protože minimálně jeden zdravotník musí být na táboře přítomen. Pokud někdo z dětí bere léky, jsou zdravotníkovi při příjezdu léky předány a ten se po dobu tábora každý den stará o to, aby je děti pravidelně užívaly. Může také pomoci v případě drobných zranění, kvůli kterým není zapotřebí jet do nemocnice. Nemocnice se často nacházejí v delších vzdálenostech od tábořiště a většinou se nenacházejí v nejbližším městě či obci. Tento fakt se potvrdil v mém dotazníkovém šetření, ve kterém všichni respondenti uvedli, že se nemocnice od místa jejich tábořiště nachází ve vzdálenosti 10 a více kilometrů.

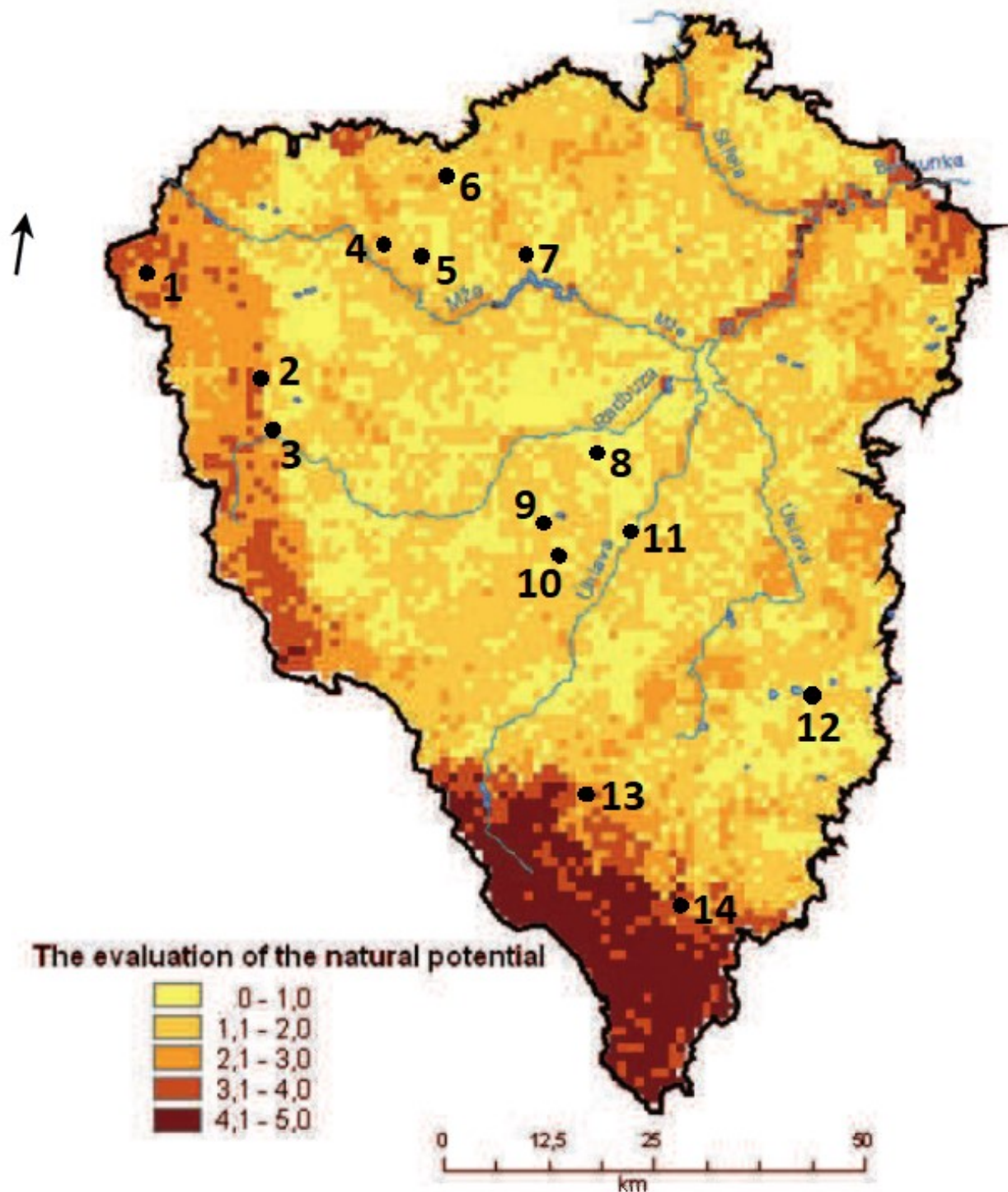
Výskyt klíšťat

Všichni z respondentů uvedli, že se v místě a okolí jejich tábořiště vyskytují klíšťata. Ta se v přírodě samozřejmě vyskytují odjakživa, ale obzvláště v posledních letech si můžeme všimnout jejich přemnožení. Kolikrát není potřeba navštívit les, ale stačí se projít třeba po zahradě a můžeme si domů odnést nějakého nevídaného hosta. Poslední otázka dotazníku se týkala právě toho, kolik dětí je průměrně na táboře kousnuto klíštětem.

Převládala zde odpověď, že je kousnuto 10 a více dětí. V těchto případech je dobré, že je na táborech k dispozici zdravotník, který klíště dětem bezpečně vyndá a ránu řádně ošetří. Jak je tedy z průzkumu vidět, klíšťata pro skauty představují problém, ale nejedná se o klíčový faktor, na základě kterého by daná lokalita nebyla vybrána jako místo pro táboření.

2.3 Zobrazení umístění tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje

Obr. č. 14: Lokality tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje

Zdroj podkladové mapy: (Novotná, 2007)

Body v mapě: vlastní zpracování

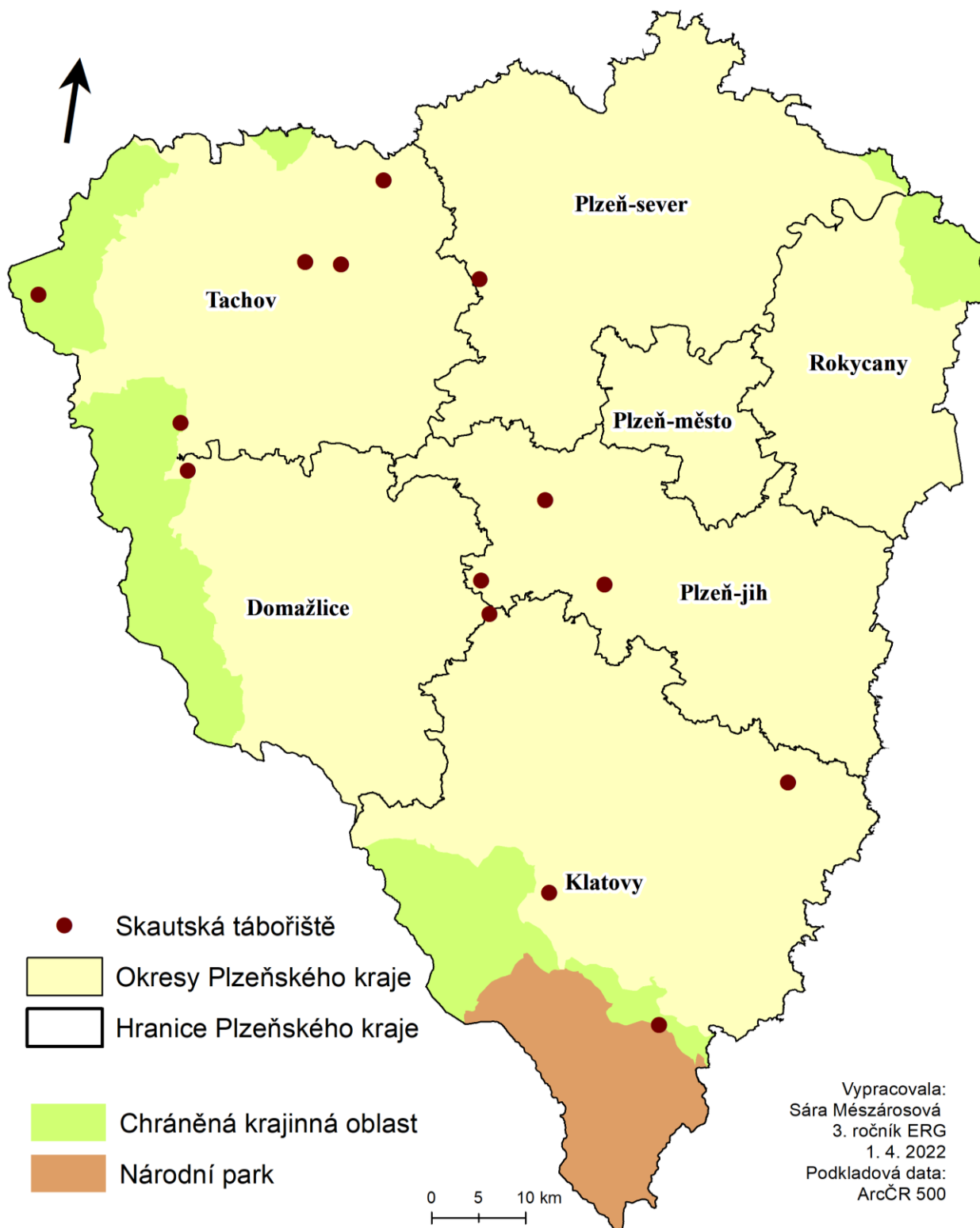
Výše přiložená mapa znázorňuje polohy tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje. Jako podkladovou mapu jsem použila již vyhotovenou mapu od paní docentky Novotné, která znázorňuje přírodní potenciál tohoto kraje vhodný pro cestovní ruch. Dle legendy je patrné, že nejtmaší místa představují nejvyšší přírodní potenciál kraje. Jedná se hlavně o oblast Šumavy, která je pro cestovní ruch obecně velmi oblíbená. Jednotlivým tábořištím jsem přiřadila čísla od 1 do 14. Je zde pouze čtrnáct čísel i přes to, že mi dotazník vyplnilo 15 oddílů; dva z nich totiž uvedly stejné místo tábořiště. Můžeme si všimnout, že se zjištěná skautská tábořiště nachází spíše v místech, která mají vyšší přírodní potenciál. Poměrně oblíbenou oblastí pro umístění tábořiště je Chráněná krajinná oblast Český les.

Tab. č. 3: Seznam tábořišť

číslo	tábořiště
1	Knížecí Hut'
2	Včelnice
3	Bělá nad Radbuzou
4	Kosí potok
5	Černošín
6	Pod Ovčím vrchem
7	Trpísty
8	Černotín
9	Buková (Drnovka)
10	Chlumecký mlýn
11	Březník
12	Maňovice
13	Kunkovice
14	Rejštejn

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Obr. č. 15: Porovnání polohy tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje ve vztahu k chráněným krajinným oblastem

Výše přiložená mapa znázorňuje polohy vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje ve vztahu k chráněným krajinným oblastem. Můžeme vidět, že se většina tábořišť nachází mimo tyto oblasti. Pouze dvě ze čtrnácti zobrazených tábořišť se nachází přímo na území chráněné krajinné oblasti. Jedná se o chráněnou krajinnou oblast Český les a Šumava. Další dvě se pak nachází poměrně v těsné blízkosti Českého lesa a jedno ze zobrazených tábořišť u chráněné krajinné oblasti Šumava. Je tedy patrné, že takovéto oblasti jsou pro skautské oddíly atraktivní. Může to být určitě z důvodu, že se jedná o čistou a klidnou přírodu, která je pro skauty důležitá.

2.4 Diskuse výsledků

V teoretické části jsem se zabývala historií skautingu, vývojem skautských oddílů nebo třeba vztahu skautů k přírodě. Hlavní částí však byla spojitost mezi cestovním ruchem a skautingem. Psala jsem o tom, že skauting se dá považovat za specifickou formu cestovního ruchu. Věnovala jsem se faktorům, které ovlivňují cestovní ruch, a poté jsem vyselektovala ty, které ovlivňují skautské táboření. Z mého dotazníkového šetření se potvrdilo několik informací, které jsem uváděla v teoretické části. Potvrdilo se, že je pro skauty a místo jejich tábořiště důležité, aby se nacházelo uprostřed klidné přírody. Důležité ale je, aby se poměrně nedaleko nacházelo nějaké sídlo. Relativní blízkost sídla je pro skautské oddíly důležitá a to z důvodu zajišťování některých služeb, jako je například nákup potravin nebo odeslání táborové korespondence. Také se ukázalo, že je přítomnost vodního prvku velmi důležitá a existence tábořiště by bez něj byla jen velmi těžce možná.

V rozboru literatury jsem také psala o Plzeňském kraji jako o oblasti, která je poměrně oblíbená pro různé formy cestovního ruchu, jako je například tramping či druhé bydlení. Lidé nejčastěji volí jako oblast druhého bydlení okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever. V okrese Plzeň sever pak byla zmíněna jako nejoblíbenější část okresu s nejvíce rekreačními objekty přehrada Hracholusky (Vágner a kol., 2004). V mapě tábořišť vybraných skautských oddílů můžeme vidět tábořiště oddílů Bílá stopa a Smolfousi, které leží v již zmíněném okrese Plzeň-sever právě kousek od přehrady Hracholusky. Ukázalo se tedy, že pro skauty a jejich potřeby jsou některé lokality shodné s lokalitami druhého bydlení na Plzeňsku (Vágner a kol., 2004).

V teoretické části jsem vycházela ze znění zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a zákona č. 289/1995 Sb. o lesích a na základě této legislativy jsem psala o povolení, které musí být uděleno, aby mohl být tábor, který se koná alespoň čtrnáct dní, umožněn. Potvrdilo se, že bez udělení tohoto povolení není možné skautský tábor uskutečnit. Výjimkou jsou ty oddíly, které tábor pořádají v místě, které je v soukromém vlastnictví jejich střediska.

Rozebírala jsem faktory, které ovlivňují cestovní ruch, a následně jsem se věnovala faktorům, které ovlivňují skautská tábořiště. To, že je pro skauty a jejich táboření velmi důležitá příroda, myslím ani nemusím zmiňovat. Z mého průzkumu se ukázalo, že skautská tábořiště nejvíce ovlivňují lokalizační faktory, což pro mě ale nebylo

překvapením. Tento výsledek jsem očekávala. Jedním z nejdůležitějších lokalizačních faktorů je určitě hydrologický faktor, tedy nějaký vodní prvek. Opět jsem z tohoto výsledku nebyla překvapena, protože z vlastní zkušenosti vím, že by skautské tábořiště bez něj jen stěží dokázalo fungovat. Většinou se však nejedná o zdroj pitné vody, ale užitkové. Proto je tedy důležité zajistit vodu pitnou, ať už dovozem nebo třeba vyhledáním zdroje pitné vody v blízkosti tábořiště. Očekávala jsem, že většina skautských oddílů, která uvedla, že mají přímo v tábořišti vodní tok, vyberou možnost, že pro ně a jejich táboření představuje vodní tok riziko například v podobě záplav.

Jak jsem psala v teoretické části, pro skauty je důležitá blízkost lesa a to z různých důvodů. Nejčastěji bylo uváděno že les skautům poskytuje dřevo, které je v tábořišti potřeba. Druhým nejčastěji uváděným důvodem bylo to, že les slouží jako místo programu pro účastníky tábora. Překvapilo mě, že možnost výběru poskytování stínu, byla vybírána tak málo. Sama jsem očekávala, že tato možnost bude na prvních příčkách.

Tab. č. 4: Klasifikace významnosti lokalizačních faktorů

významné	nevýznamné
klidná příroda	dostupnost mobilního signálu
les	výskyt klíšťat
vodní prvek	
zajištění pitné vody	
příjezdová cesta v dobrém stavu	
udělení povolení k táboření	
relativní blízkost sídla	

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Závěr

Prvním cílem mé práce bylo, diskutovat pobyt skautů v přírodě jako specifickou formu cestovního ruchu. Skauting svými myšlenkami a metodami představuje jistou formu šetrného cestovního ruchu. Zmiňovala jsem například spojitost skautingu a ekoturismu, geoturismu a dobrovolnického cestovního ruchu. Všechny tyto formy cestovního ruchu by měly být prováděny dlouhodobě udržitelně a odpovědně. Zahrnují poznávání a pozorování přírody a zároveň dochází ke vzdělávání v oblasti, která se týká péče o přírodu. Účastníci těchto typů cestovního ruchu mají určitou společenskou odpovědnost. Často pomáhají s řešením environmentálních problémů a snaží se z dnešního světa udělat lepší místo pro život. Přesně o to se snaží i členové skautského hnutí. Jak jsem již zmiňovala, skauti se často účastní akcí, při kterých se sází nové stromy nebo pomáhají uklidit přírodu od odpadků.

Druhým cílem této práce bylo zjistit, na základě jakých geografických aspektů si skautské oddíly volí místo pro své tábořiště. Ukázalo se, že největší váhu mají lokalizační faktory: hlavně hydrologické (vodní prvek v podobě vodního toku či rybníku), klimatické (proudění větru), orientace údolí a dále například vegetační pokryv oblasti. Samozřejmě ale i realizační faktory jsou poměrně důležité. Pokud není snadno přístupná a průjezdná cesta do tábořiště, může to přinést mnoho komplikací. Tomuto tématu jsem věnovala několik kapitol v teoretické části a bylo na to zaměřeno i mnoho otázek v mém dotazníkovém šetření.

Třetím a posledním cílem mé práce bylo porovnat geografické polohy jednotlivých tábořišť a vyhodnotit, jakou mají polohu z hlediska krajinně - ekologického. Zjistila jsem, že se skautská tábořiště nachází v lokalitách, které jsou poměrně oblíbené i mezi trampy nebo chataři, protože dané oblasti mají vyšší přírodní potenciál a je tedy vhodné v takových místech tábořiště vybudovat. Některá ze zjištěných tábořišť se ale také nacházejí v chráněné krajinné oblasti Český les nebo Šumava, popřípadě v její blízkosti. Oblíbené oblasti jsou také v okolí potoků, řek či rybníků. Můžeme říci, že se skautská tábořiště většinou nachází v atraktivní přírodě, kterou nalezneme v méně přetížených oblastech. Toto nám ukazuje, že lidé mohou zažít zajímavý pobyt v přírodě i mimo marketingově propagované lokality.

Skautské oddíly se snaží respektovat krajinný ráz a co nejméně ho svým pobytem v tábořišti narušit. Samozřejmě táborové stavby krajinu naruší. Většinu staveb však po konci tábora skauti rozebírají a sklízí. Pokud by si skautské středisko chtělo vybudovat trvalou stavbu v místě tábořiště, je nutné si zařídit povolení. Trvalá stavba snižuje přírodní hodnotu krajiny, a proto se může stát, že povolení nemusí být uděleno. Záleží, v jaké lokalitě by stavba měla být.

Psát tuto práci pro mne bylo celkem obtížné. Existuje mnoho literatury, která se zabývá přímo cestovnímu ruchu a různými formami cestovního ruchu, ale neexistuje žádná kniha, která by se věnovala skautingu z geografického pohledu a brala ho jako specifickou formu cestovního ruchu.

Určitě by bylo zajímavé získat větší vzorek respondentů z celé České republiky a porovnat jejich tábořiště s tábořišti zahraničních skautů. Již jsem zmiňovala, že jsou podsadové stany fenoménem českých skautů a v zahraničí je nepoužívají. Možná by při výzkumu byly objeveny další rozdíly a to nejen v ubytování. Troufnu si říci, že by byly zjištěny i nějaké rozdíly ohledně výběru lokalizace tábořišť a faktorů, které jsou pro zahraniční oddíly důležité a pro české skauty například ne.

Seznam použitých zdrojů

Archiv střediska zelený šíp Dobřany

Bláha, J., Štroufová Z., Poštulka, Z., & Kotecký, V. (2008). *Druhové složení českých lesů*. Brno, Česko: Hnutí DUHA.

Břicháček, V., Gaydošová, M., Hájek, T., Jičínský, J., Jungmannová M., Kvapilová, H., Macek, J., Novotná, H., Novotný, R., Osladil, T., Prančl, Z., Pučalík, A., Růžička, V., Svoboda, D., Švehla, K., Šmolík, J., Vránová, M., Zachariáš, J., & Žaloudek, M. (2001). *Skautskou stezkou: základní příručka pro skauty a skautky*. (2. vyd.). Praha, Česko: Junák – svaz skautů a skautek ČR Tiskové a distribuční centrum.

Čerba, O. (2004). *Databázové systémy GIS: Kapitola 16. Geografie cestovního ruchu*. Dostupné 9. 4. 2022 z: <http://old.gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch16.html>

Česká táborská unie (2021). *Ubytování – podsadový stan*. Dostupné 12. 4. 2022 z: <https://kamzici.ctujm.cz/wp-content/uploads/2020/04/STAN-1.jpg>

Dokoupil, J., Matušková, A. a kol. (2005). *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. Plzeň, Česko: Západočeská univerzita v Plzni.

Foglar, J., Zapletal, M., Lasovský, J., & Herzán, J. (1993). *Skautský tábor*. Liberec, Česko: Skauting.

Hájková, E. (2019). *Voda, její znečištění a co můžeme dělat*. Dostupné 9. 4. 2022 z: <https://ifmv.cz/voda-jeji-znecistení-a-co-muzeme-delat/>

Junák – český skaut, okres Brno-město (2017). *Historie*. Dostupné 15. 2. 2022 z <https://skautibrno.cz/historie/>

Junák – český skaut (2021a). *Organizační struktura*. Dostupné 14. 3. 2022 z https://krizovatka.skaut.cz/organizace/organizacni-struktura?fbclid=IwAR39-Tmoscdte_P4zoRXyriPNRyJdDeEG48tJCkkQtt dh-1vAWkVxXeI4ts

Junák – český skaut (2021b). *Příroda*. Dostupné 15. 2. 2022 z <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/priroda>

Junák – český skaut (2021c). *Výroční zpráva 2020*. Dostupné 10. 3. 2022 z <https://www.skaut.cz/wp-content/uploads/2021/05/skaut-vyrocnizprava2020.pdf>

Junák – český skaut (2022). *Fakta a čísla*. Dostupné 9. 4. 2022 z: https://www.skaut.cz/skauting/fakta-a-cisla/?fbclid=IwAR0rB_g5AwMs8F97o-_9Ei8iX35ePCZAWeJSJFMpvQyuyzBtSRPa5ukMxMo

Keukeleire, M., Vanwambeke, S., Somassè, E., Kabamba, B., Luyasu, V. & Robert, A. (2015). Scouts, forests, and ticks: Impact of landscapes on human-tick contacts. *Ticks and Tick-borne Diseases*, 6, 636-644.

Koura, D., Fairaisl, Z. & kol. (2013). *Století skautingu na Plzeňsku*. Plzeň, Česko: Starý most s.r.o.

Kuklová, J. (2019). *Čeští skauti na jamboree představují historii i podsadové stany*. Dostupné 9. 4. 2022 z: <https://zpravy.proglas.cz/udalosti/cesti-skauti-na-jamboree-predstavuji-historii-i-podsadove-stany/>

Ministerstvo životního prostředí (2020). *Natura 2000*. dostupné 10. 3. 2020 z https://www.mzp.cz/cz/natura_2000

Nagy, L. (1999). *250 milionů skautů*. Praha, Česko: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum.

Novotná, M. (2007). Methodology of the evaluation of the geographic potential for tourism in the Plzeň region. *Moravian Geographical Reports*, 15(2), 32-39. https://www.researchgate.net/publication/272330546_Methodology_of_the_evaluation_of_the_geographic_potential_for_tourism_in_the_Plzen_region

Pásková, M. & Zelenka, J. (2018). *Společensky odpovědný cestovní ruch*. Praha, Česko: Idea servis.

Pejcha, J. (2011). Táboření v lese zakázáno, bivakování dovoleno. *Lesnická práce*, 90 (8).

Státní zdravotní ústav (2022). *Sinice a koupání v přírodě*. Dostupné 28. 2. 2022 z <http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/koupani-ve-volne-prirode/sinice-a-koupani-v-prirode>

Šantora, R., Nosek, V., Janov, S., & Dostál, V. (2012). *Skautské století*. Praha, Česko: Junák – svaz skautů a skautek ČR Tiskové a distribuční centrum.

ÚHUL (2022). *Lesní vegetační stupně podrobněji*. Dostupné 4. 3. 2022 z <http://www.uhul.cz/nase-cinnost/87-lesnicka-typologie/934-lesni-vegetacni-stupne-podrobneji>

Vallory i Subirà, E. (2016). *Světový skauting: výchova ke globálnímu občanství*. Praha, Česko: Junák – český skaut, Tiskové a distribuční centrum.

Vágner, J., Fialová, D. a kol. (2004). *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Praha, Česko: katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	30
Tab. č. 2: Lokalizační faktory ovlivňující táboření dle prostudované literatury.....	38
Tab. č. 3: Seznam tábořišť.....	56
Tab. č. 4: Klasifikace významnosti lokalizačních faktorů.....	60

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Organizační struktura Junáka.....	10
Obr. č. 2: Zobrazení a popis jednotlivých částí podsadového stanu.....	12
Obr. č. 3: Posouzení změny místa táboření.....	41
Obr. č. 4: Posouzení využití lesa.....	44
Obr. č. 5: Ukázka využívání lesa skautským oddílem Smolfousi.....	45
Obr. č. 6: Posouzení využití vodního toku.....	46
Obr. č. 7: Ukázka využívání vodního toku oddílem Smolfousi.....	46
Obr. č. 8: Posouzení rizika spojeného s vodním prvkem.....	47
Obr. č. 9: Posouzení zajištění pitné vody v tábořišti.....	48
Obr. č. 10: Posouzení možností táborových staveb.....	49
Obr. č. 11: Pohled na tábořiště oddílů Bílé stopy a Smolfousů.....	49
Obr. č. 12: Posouzení získání povolení k táboření.....	51
Obr. č. 13: Posouzení zajišťování potravin pro tábor.....	52
Obr. č. 14: Lokality tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje.....	55
Obr. č. 15: Porovnání polohy tábořišť vybraných skautských oddílů Plzeňského kraje ve vztahu k chráněným krajinným oblastem.....	57

Seznam příloh

Příloha A: Dotazníkové šetření

Přílohy

Příloha A: Dotazníkové šetření

Dobrý den, jmenuji se Sára Mészárosová a jsem studentka 3. ročníku oboru Ekonomická a regionální geografie na Západočeské univerzitě v Plzni. Od 6 – ti let jsem členkou dobřanského dívčího oddílu jménem Bílá stopa. Píši bakalářskou práci na téma Geografické aspekty lokalizace skautských tábořišť; vytvořila jsem dotazník, který se týká této problematiky.

Pokud si uděláte čas a tento dotazník vyplníte, velmi mi tím pomůžete. U otázek s možností výběru vyberte prosím veškeré možnosti, které Vašemu táboření a tábora odpovídají, popřípadě prosím rozepište vlastní odpověď (pokud nebude ani jedna z možností vyhovující).

Předem děkuji a těším se na Vaše odpovědi. V případě nejasností mě prosím neváhejte kontaktovat.

Charakteristika Vašeho skautského oddílu:

- 1) Z jakého skautského oddílu pocházíte?

- 2) Kde se Váš skautský oddíl nachází (kraj, okres)?

- 3) Váš oddíl je:
 - a. Holčičí
 - b. Klučičí
 - c. Smíšený
 - d. Jiné:

- 4) Patříte k pěším nebo vodním skautským oddílům?

Charakteristika tábořiště a jeho okolí:

- 5) Poblíž jakého města či obce se Vaše tábořiště nachází?

6) Máte každý rok tábořiště na stejném místě?

- a. Ano
- b. Ne

Následující otázky č. 7 a č. 8 nevyplňujte, pokud jste v otázce č. 6 zaškrtnuli odpověď „Ano“

7) Pokud nemáte tábořiště na stejném místě jako v minulosti, jak dlouho v jednom místě zůstáváte?

- a. 1-2 roky
- b. 3-5 let
- c. 5 a více let

8) Co vás vedlo k tomu, abyste opustili místo svého předchozího tábořiště?

9) Vaše tábořiště se nachází spíše:

- a. blíže k civilizaci
- b. v místě, kam nechodí příliš lidí (nevede zde žádná turistická cesta)
- c. na opuštěném místě

10) Vede v okolí Vašeho tábořiště nějaká vyznačená turistická cesta? Pokud ano, uveďte prosím, o jakou se jedná:

- a. Ano, jedná se o:
- b. Ne

11) Charakterizujte prosím krajinu v bezprostředním okolí Vašeho tábořiště.

V bezprostředním okolí Vašeho tábořiště se nachází:

- a. Pole/louka
- b. les
- c. Příjezdová cesta
- d. Kopce/hory
- e. Jiné:

12) Je pro Vás důležité mít v blízkosti tábořiště les? Vyberte prosím z nabízených možností.

- a. Určitě ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Určitě ne

Na otázku č. 13 neodpovídejte, pokud jste v otázce č. 12 zaškrtnuli odpověď „spíše ne/určitě ne“

13) Proč je pro Vás les důležitý?

- a. Zajišťování dřeva na hlídkové ohně a táboráky
- b. Tvoříte v něm program pro děti
- c. Dává Vašemu tábořišti stín
- d. Jiné:

14) Je pro Vaše tábořiště důležitá blízkost vodního toku?

- a. Určitě Ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Určitě ne

Otázku č. 15 nevyplňujte, pokud jste v otázce č. 14 zaškrtnuli odpověď „spíše ne/určitě ne“

15) Jak využíváte vodní tok?

- a. Slouží pro doplňování vody do brutaru na mytí nádobí apod.
- b. Zajišťování vody pro sprchování a osobní hygienu
- c. Jiné:

16) Jaká je vzdálenost k nejbližšímu vodnímu toku od Vašeho tábořiště?

- a. Vodní tok se nachází přímo v tábořišti
- b. Do 100 m
- c. 200 – 300 m
- d. 400 m a více

17) Představuje pro Vás a Vaše skautské tábořiště vodní tok nějaké riziko?

(například v podobě záplav)

- a. Určitě ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Určitě ne

18) Pokud jste v otázce č. 17 zaškrtnuli možnost „určitě ano/spíše ano“ uveďte prosím, jaké riziko pro Vás a Vaše tábořiště vodní tok představuje.

19) Jak v táboře zajišťujete pitnou vodu?

- a. Pomocí cisteren
- b. Dovážíte balenou vodu
- c. Máte přímo v tábořišti zdroj pitné vody
- d. Jiné:

20) Jak dlouho trvá Váš skautský tábor?

- a. Méně než týden
- b. Týden
- c. Dva týdny
- d. Jiné:

21) Stručně prosím popište, jak vypadá Vaše tábořiště (stavby apod).

Získání povolení k táboření

22) Nachází se Vaše tábořiště v blízkosti nebo v místě chráněné krajinné oblasti?

- a. Ano
- b. Ne

23) Pokud jste v předchozí otázce č. 22 zaškrtnuli odpověď „Ano“ napište prosím, o jakou chráněnou krajinnou oblast se jedná.

24) Jak jste získali povolení k táboření?

Dostupnost služeb:

25) Jaký je ve Vašem tábořišti mobilní signál?

- a. Velmi dobrý
- b. Dobrý
- c. Spíše špatný
- d. Špatný/žádný

26) Který z telefonních operátorů má v místě Vašeho tábořiště nejlepší dostupnost mobilního signálu?

- a. Vodafone
- b. O2
- c. T-Mobile
- d. Jiné:

27) Zajišťujete táborovou korespondenci?

- a. Ano
- b. Ne

28) Jak daleko se od Vašeho tábořiště nachází nejbližší pošta?

- a. Do 1 km
- b. 2 - 4 km
- c. 5 – 7 km
- d. 8 km a více

29) Jak daleko se od Vašeho tábořiště nachází nejbližší obchod s potravinami?

- a. Do 1 km
- b. 2 - 4 km
- c. 5 – 7 km
- d. 8 km a více

30) Jak zajišťujete potraviny pro Váš tábor?

- a. Před táborem nakoupíte zásoby
- b. Pravidelně dojíždíte na nákup do obchodu
- c. Necháváte si potraviny dovážet
- d. Jiné:

31) Jak se dá dopravit přímo do místa Vašeho tábořiště?

- a. Pěšky
- b. Autem
- c. Jiné:

32) Jak máte zajištěné ubytování pro děti a vedoucí?

- a. Stany s podsadou
- b. Chatky
- c. Tee-pee
- d. Jiné:

Následující otázku č. 33 nevyplňujte, pokud nebydlíte ve stanech s podsadou

33) Jak skladujete podsady a plachty z rozložených stanů?

- a. Dovážíte je z klubovny/skladu
- b. Skladujete je přímo v místě tábořiště
- c. Jiné:

34) Jak daleko je od Vašeho tábořiště nejbližší nemocnice?

- a. Do 5 km
- b. 6 - 10 km
- c. 10 km a více

35) Je po celou dobu Vašeho tábora k dispozici táborový zdravotník?

- a. Ano
- b. Ne

36) Vyskytují se v místě (či okolí) Vašeho tábořiště klíšťata?

- a. Určitě ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Určitě ne

37) Kolik dětí Váš tábor pravidelně navštěvuje?

38) Kolik dětí (průměrně) je v průběhu Vašeho tábora kousnuto klíštětem?

- a. Žádné
- b. Do 5 dětí
- c. 5 – 10 dětí
- d. 10 dětí a více

Abstrakt

Mészárosová, S. (2022). *Geografické aspekty lokalizace skautských tábořišť*
[Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: skauting, tábořiště, lokalizační faktory, lokalizace, příroda, cestovní
ruch

Tato práce se věnuje geografickým aspektům lokalizace skautských tábořišť. Zahrnuje také historii skautingu a vývoj skautských oddílů na území Plzeňského kraje. Práce zkoumá skauting jako specifickou formu cestovního ruchu a hledá vazbu mezi faktory ovlivňující cestovní ruch a faktory, které ovlivňují skautské táboření. Rozebírá oblasti, které jsou oblíbené pro tramping a druhé bydlení, a zároveň zjišťuje, zda jsou tyto oblasti oblíbené i mezi skautskými středisky. Pro výzkum bylo využito dotazníkové šetření, zaměřené hlavně na faktory, které zásadně ovlivňují skautský tábor. Toto šetření bylo určeno pro skautské oddíly Plzeňského kraje. Výstupem jsou mapy zobrazující polohy jednotlivých tábořišť, tabulky s aspekty, které táboření ovlivňují a grafy, které zobrazují výsledky vybraných otázek z dotazníkového šetření.

Abstract

Mészárosová, S. (2022). *Geographical aspects of the location of scout camps*
[Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: scout, camp, localization factors, localization, nature, tourism

This work deals with geographical aspects of the location of scout camps. It also includes the history of scouting and the development of scout units in the Pilsen region. The thesis examines scouting as a specific form of tourism and seeks a link between the factors influencing tourism and the factors that affect scout camping. It analyzes the areas that are popular for tramping and second homes, and also finds out whether these areas are also popular among scout centers. A questionnaire survey was used for the research, focusing mainly on the factors that fundamentally affect the scout camp. This survey was intended for scout units of the Pilsen Region. The output is maps showing the locations of individual camps, tables with aspects that affect camping and graphs that show the results of selected questions from the questionnaire survey.